

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

на тему «Сучасні тенденції кредитування фізичних осіб комерційним банком та методи оцінки кредитного ризику»

Виконала: студентка 2-го курсу, групи 201-пЕФ
Спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Яненко В.О.

Керівник: ст. викладач Кривенко О.А.

Рецензент: заст. керівника АТ КБ «Приватбанк»,
відділення «Полтавське №38», Диряніна В.Г.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Яненко В.О.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі.

Яненко В.О.

Полтава, 2021 року

АНОТАЦІЯ

Яненко В.О. «Сучасні тенденції кредитування фізичних осіб комерційним банком та методи оцінки кредитного ризику».

Випускна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2021.

Робота містить 109 сторінок, 26 таблиць, 22 рисунка, список використаних літературних джерел (61) та 3 додатки.

Ключові слова: банк, банківська діяльність, кредитування фізичних осіб, кредитний ризик, кредитний портфель, тенденції кредитування, напрями вдосконалення.

Мета роботи – визначення теоретичних основ і методичних підходів до визначення ознак і критеріїв фінансової діяльності банку, аналіз теоретично-методологічних засад управління кредитними продуктами на прикладі АТ КБ «Приватбанк», розробка практичних рекомендацій щодо покращення його ефективності.

Об'єктом дослідження виступають кредитні ресурси та доходи за ними. Предметом дослідження є методичні і практичні засади ознак і критеріїв фінансової діяльності банку.

У випускній роботі розглянуто комплекс питань, пов'язаних із дослідженням оцінки банківського кредитування, аналіз та його оцінка у АТ КБ «Приватбанк» з'ясуванням нормативно-правових засад кредитування банку, аналізу та методів її оцінювання, дослідженням зарубіжного досвіду, проведенням аналізу банківської діяльності та визначенням кредитування в умовах пандемії COVID - 19.

АННОТАЦИЯ

Яненко В. А. «Современные тенденции кредитования физических лиц коммерческим банком и методы оценки кредитного риска».

Выпускная работа на соискание первого (бакалаврского) уровня высшего образования по специальности 072 «Финансы, банковское дело и страхование» Национальный университет «Полтавская политехника имени Юрия Кондратюка», Полтава, 2021.

Работа содержит 108 страниц, 26 таблиц, 22 рисунка, список литературы из 61 источника и 2 приложения.

Ключевые слова: банк, банковская деятельность, кредитование физических лиц, кредитный риск, кредитный портфель, тенденции кредитования, направления совершенствования .

Цель работы – определение теоретических основ и методических подходов к определению признаков и критериев финансовой деятельности банка, анализ теоретико-методологических основ управления кредитными продуктами на примере АТ КБ «Приватбанк», разработка практических рекомендаций по улучшению его эффективности.

Объектом исследования выступают кредитные ресурсы и доходы по ним .

Предметом исследования являются методические и практические основы признаков и критериев финансовой деятельности банка.

В выпускной работе рассмотрен комплекс вопросов, связанных с исследованием оценки банковского кредитования, анализ и его оценка в АТ КБ «Приватбанк», выяснением нормативно-правовых основ кредитования банка, анализа и методов ее оценивания, исследованию зарубежного опыта, проведения анализа банковской деятельности и определения кредитования в условиях пандемии COVID – 19.

ANNOTATION

Yanenko V. A. «Modern trends in lending to individuals by a commercial bank and methods of credit risk assessment» manuscript.

Final work for the first (Bachelor's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking and insurance" – National University "Yuriy Kondratyuk Poltava Polytechnic", Poltava, 2021.

The paper contains 108 pages, 26 tables, 22 Figures, A list of references from 61 sources and 2 appendices.

Keywords: bank, banking activity, lending to individuals, credit risk, loan portfolio, lending trends, areas of improvement.

The aim of the work is to determine the theoretical foundations and methodological approaches to determining the characteristics and criteria of the bank's financial activity, to analyze the theoretical and methodological foundations of credit product management on the example of

JSC CB "PrivatBank", development of practical recommendations for improving its efficiency.

The object of research is credit resources and income on them the subject of research is methodological and practical bases of signs and criteria of financial insolvency of the enterprise.

In the final work, a set of issues related to the study of bank lending assessment, analysis and its assessment in JSC CB "PrivatBank", clarification of the regulatory framework for bank lending, analysis and methods of its assessment, research of foreign experience, analysis of banking activities and determine lending in the context of the COVID 19 pandemic is considered.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	7
1.1. Економічний зміст та види банківського кредитування фізичних осіб.....	7
1.2. Нормативно-правові засади кредитування фізичних осіб, аналіз оцінка кредитування фізичних осіб.....	16
1.3. Класифікація та методи оцінки кредитного ризику.....	24
РОЗДІЛ 2 . АНАЛІЗ І ОЦІНКА КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	32
2.1. Загальна характеристика фінансової діяльності у сфері кредитування фізичних осіб	32
2.2. Аналіз фінансового стану та результатів діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	41
2.3. Оцінка кредитного портфелю банку	48
2.4. Оцінка кредитного ризику за операціями з фізичними особами.....	66
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ.....	72
3.1. Сучасні тенденції кредитування на ринку банківських послуг.....	72
3.2. Напрями вдосконалення операційного кредитування фізичних осіб з урахуванням зарубіжного досвіду та в умовах пандемії.....	78
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	96

				ВР 201-пЕФ 19103	
	П.І.Б				
Розроб.	Яненко В.О			Сучасні тенденції кредитування фізичних осіб комерційним банком та методи оцінки кредитного ризику на матеріалах АТ КБ «Приватбанк»	Акрушів
Перевір.	Кривенко О.А				Заг. кіл-сть арк..
Н. Контр	Кривенко О.А				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Затверд.	Птащенко Л.О.				

ВСТУП

Одним з головних джерел забезпечення виробництва необхідними грошовими ресурсами в Україні досі залишається банківський кредит, який тим самим відіграє важливу роль у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці.

Велику роль банківський кредит відіграє і в житті українського населення, так як саме цей фінансовий інструмент дозволяє задовольнити такі важливі його соціальні потреби, як забезпечення якісним житлом, необхідною побутовою технікою, створенні можливостей для отримання освіти тощо. Але не менш важливим банківський кредит є і для самих комерційних банків, так як саме кредитні продукти становлять близько 50% всіх активів банку і забезпечують 2/3 усіх доходів. Вони є найбільш прибутковою, але й найбільш ризиковою частиною банківських активів, а тому від ефективності управління ними залежить як прибутковість кожного конкретного комерційного банку так і добробут всієї країни.

Завдяки банківському кредиту з'являються нові та розвиваються вже існуючі підприємства, збільшується кількість робочих місць, будуються нові об'єкти соціального та культурного призначення.

Виконуючи дипломну роботу, мають бути розглянуті такі аспекти:

- основи банківського кредитування фізичних осіб;
- зміст та види банківського кредитування;
- нормативно-правові засади кредитування фізичних осіб;
- аналіз і загальна оцінка фінансового стану результатів діяльності АТ КБ «Приватбанк».

Метою дослідження у дипломній роботі виступає аналіз теоретично-методологічних засад управління кредитними продуктами на прикладі АТ КБ «Приватбанк», розробка практичних рекомендацій щодо покращення його ефективності.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти кредитної діяльності комерційного банку в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження виступають кредитні ресурси та доходи за ними.

Актуальність даної теми забезпечує велику увагу до даного питання з боку багатьох вітчизняних учених, серед яких потрібно відзначити праці О.І. Барановського, Васильченко, О.Д. Вовчак, О.В. Васюренка, О.В. Дзюблюка, А.І. Маслова, А.М. Мороза, В.С. Потлатюка, Л.О. Примостки, І.В. Сала та інших.

У працях цих та інших фахівців розглядаються проблеми формування і моніторингу кредитного портфеля, наводиться класифікація кредитів і пов'язаних з ними ризиків, висвітлюються інші актуальні аспекти кредитних операцій і їх складових.

Для досягнення поставленої мети виконання дипломної роботи, необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити теоретичні засади організації кредитної діяльності комерційного банку, визначити сутність та значення кредиту фізичних осіб у розвитку ринкової економіки, організацію кредитних операцій банку;
- здійснити аналіз та дати оцінку ефективності кредитної діяльності фізичних осіб у АТ КБ «Приватбанк»;
- надати організаційно-економічну характеристику АТ «ПриватБанк»;
- оцінити кредитний портфель даного банку;
- визначити оцінку кредитного ризику за операціями з фізичними особами;
- оцінити ефективність кредитної діяльності даного банку;
- розробити напрями вдосконалення операційного кредитування фізичних осіб з урахуванням зарубіжного досвіду і в умовах пандемії.

Характер роботи розкриває взаємовідношення рівнів банківської системи України: Національного банку України і комерційних банків, дає розуміти, що

встановлення нормативних вимог – це необхідність для захисту інтересів вкладників, акціонерів і інших контрагентів банків, а також для ефективної роботи самого банку і ефективності банківської системи України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному:

- удосконалено якість кредитного портфелю банку через посилення вимог до фінансового стану та кредитоспроможності позичальника, що повинно призвести не лише до скорочення вартості проблемних кредитів у майбутньому, а також і до зниження резервів та визначенню якості кредитного портфелю у разі вирішення питання стосовно повернення проблемних кредитів, що дісталися банку у спадок від колишніх власників;

- удосконалено структуру кредитного портфелю комерційного банку через збільшення частки корпоративного сегменту, що призведе до зниження залежності банку від сегменту фізичних осіб та до збільшення частки кредитної діяльності в активах банку, а отже - і до підвищення прибутковості активних операцій банку.

Методами дослідження в дипломній роботі виступають загальнонаукові і специфічні методи, а саме:

- узагальнення та логічний аналіз (для розкриття теоретичних основ формування кредитної політики банку);

- статистичне порівняння;

- методи фінансового і економічного аналізу (для аналізу та оцінки кредитного портфелю банку);

- методи стратегічного аналізу, зокрема SWOT-аналіз для визначення резервів підвищення ефективності управління кредитним портфелем банку, тощо.

Запровадження рекомендацій та пропозицій, наданих в роботі, дозволять покращити роботу з формування та використання фондів банку, допоможуть визначити, що є теоретичними основами кредитування фізичних осіб та визначити вдалі напрями вдосконалення кредитного ризику.

Структура та обсяг бакалаврської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1.1. Економічний зміст та види банківського кредитування фізичних осіб

Банківський кредит - це відносини, у рамках яких банки надають фізичним і юридичним особам грошові кошти з умовою їх повернення[1].

Ці економічні відносини можуть характеризуватися рухом вартості позичкового капіталу від банку кредитора до позичальника (боржника) і в зворотньому напрямку[8].

Початком появи кредиту є нерівномірний кругообіг засобів виробництва, які призводять до необхідності поповнення обігових коштів, придбання основних фондів, впровадження нових виробництва передових технологій[9].

Адже, це неможливо зробити без допомоги додаткових фінансових ресурсів, яких не завжди вистачає. Таким чином, головною передумовою для появи кредиту є наявність вільних коштів у просторі для одних господарюючих суб'єктів і потреба в додаткових грошових ресурсах для інших, але за умови наявності майбутніх або поточних доходів.

В даному випадку найбільш ефективним рішенням цього є сам кредит.

У такий спосіб при застосуванні відносин кредитування капітал перерозподіляється між підприємствами та секторами економіки через банківський сектор, і тому можна запевнити, що кредит сприяє безперервності процесів виробництва та обігу[10].

У своєму походженні термін «кредит» зародився від латинського «creditum» «кредит» або «credere», «вірити, довіряти». Сьогодні економічна

наука засвідчує дві провідні теорії кредиту-натуралістичну і капіталістичну, як економічне явище, на формуванні якого позначились традиції різних економічних напрямків[10].

Банківське кредитування на сьогодні має дуже важливу роль, воно проникло в різні сфери економічного життя населення: фінансові інститути запроваджують кредити для фінансування різних форм власності та інвестиційної діяльності, поєднують із задоволенням потреб в оборотному капіталі, розробкою і перебудовою інвестиційних інструментів; задоволення споживчих потреб населення; розвинення фінансових ресурсів і технічних механізмів для горизонтальних механізмів (табл. 1.1)[11].

Таблиця 1.1

Розкриття поняття «кредит» різними авторами[12]

П.І.Б. автора	Визначення
М.П.Денисенко В.Г. Кабанов Л.М. Худолій	Це кредитний капітал банку у грошовій формі, який передається у тимчасове користування на умовах забезпечення, погашення, стороннього, платного та цільового використання.
В.П. Воронін С.П. Федосова	Надання коштів або товарів (робіт, послуг) є умовою подальшого відшкодування цих коштів або оплати застрахованих товарів (робіт, послуг) у встановлений термін, включаючи сплату відсотків за їх використання.
С.Р. Моїсєєв	Це надання коштів або цінностей для ліквідного активу на основі погашення, терміновості та умов оплати, в результаті чого виникають боргові зобов'язання.
М. І. Савлук А. М. Мороз М. Ф. Пуховкіна	Це суспільні відносини, що виникають між економічними суб'єктами у зв'язку з переданням один одному в тимчасове користування вільних коштів (вартості) на засадах зворотності, платності та добровільності.

*Складено автором[12].

Іншими словами, кредитний підхід фокусується на природі кредиту. Аналіз, проведений в статті Владичиним С.О., дозволив утворити висновок про

відсутність зв'язку між кредитами і кредитними операціями. Під ними розуміється передача речей у користування іншим особам, водночас кредит вправі надавати фінансово-кредитні установи, відповідно до встановлених вимог, за допомогою коштів, залучених юридичними та фізичними особами відповідно до принципів кредитування.

Вивчаючи також, що визначення кредитних операцій, запроваджене Господарським кодексом України у статті 345, а саме: операції полягають у розміщенні банками від свого імені, на своїх умовах і на свій ризик залучених коштів юридичних осіб (позичальників) та громадян", і до того ж відповідає умовам натуралістичної теорії[8].

Теорія кредиту, що робить Капітал, була розпочата дослідженнями Джон Толкінг - Лоу і Георг Маклеод, а їх послідовниками були У.- Д. Шумпетер, Анна Ганн, Дж. Кейнс і М. Фрідман. Визнавці даної теорії усвідомлюють кредит як головну форму капіталу (багатства), друга форма - гроші.

У даному випадку розширення кредиту означає збільшення накопичення капіталу, і тому банки виступають, як творці цього капіталу, але не як посередники[35].

Серед українських вчених зцією теорією згодні М. Х. Бунге, А. Я. Антонович, а. М. Миклашевський, Н. І. Туган-Барановський та інші.

Аналіз пропонованих вченими визначень кредитних цінностей можна звести до 5 підходів:

- 1) кредит - коли кредит ототожнюється з поняттям кредиту;
- 2) суб'єктивний - коли увага зосереджена на учасниках кредитного процесу;
- 3) ризикований кредит - який підкреслює ризикованість кредитування і недостатню віддачу від позикових ресурсів;
- 4) обмінний курс, в основі якого лежить зворотність руху товарно-грошових відносин;
- 5) публічний[13].

Банківська позика-грошові кошти кредитора, що надаються на умовах терміновості, платності, зворотності, забезпеченості та цільового використання

рішення, яке забезпечує відсоток комісіонера з оренди(власник нерухомості змінюється протягом деякого часу, до тих пір ця річ береться в користування, в яке вона повертається, але не у вигляді аналога або у вигляді грошової вартості. (табл. 1.2)[14].

Таблиця 1.2

Різниця між позикою та кредитом

	Кредити	Позики
Хто в основному видає	Банки	Мікрофінансові організації
Чи можливі під 0%	Практично неможливі (тільки кредитний ліміт не довше ніж на 2 місяці, з великою кількістю обмежень)	Можливо в E-Groshti
Обмеження	Для отримання грошей потрібне стабільне джерело доходів	Видаються навіть без довідки про доходи
Чи можуть фіз.особи передавати одне одному	Ні	Так
Відповідальність за договором	Обидві сторони	Позичальник
Коли вступають в силу зобов'язання	З моменту, коли обидві сторони підпишуть договір	З моменту передачі грошей

*Складено автором[28].

Виходячи з вищезазначеного, в умовах сучасності Ю.О.Гернего запровадив вивчати кредит в рамках «діючої теорії кредиту», що поєднує основні положення обох класичних теорій і більш адаптованих до інноваційного процесу сучасності.

Ключовими аспектами сучасної теорії кредиту є наступні:

- кредит є необхідним джерелом розширення;
- кредит виникає, як ресурс для прибуткового функціонування як кредитора, так і позичальника;

- завдання кредиту полягає не в тому, щоб безпосередньо генерувати прибуток, а в тому, щоб створити поштовх для його виникнення;
- загальною метою кредитора та позичальника є зменшення рівня ризику надання та отримання кредиту;
- можливість залучення кредиту залежить від адекватності попередньої оцінки потреби в зазначеному ресурсі.

Під кредитом слід розуміти джерело економічних відносин на певному етапі процесу управління, пов'язаних з рухом вільних фінансових ресурсів з метою отримання матеріальних і соціальних вигод від кінцевого використання в умовах ризику.

Позитивними аспектами «теорії кредиту» є поєднання ключових положень класичних теоретичних підходів до визначення кредиту; практична спрямованість; гнучкість і здатність адаптуватися до поточних умов інноваційного процесу, які постійно змінюються.

Обмеження полягають у певній абстрактності теорії, строгості визначення абсолютної величини результату від залучення кредитного джерела. Теоретичні передумови для практичного застосування положень «теорії кредиту».

Рентабельність кредитно-фінансової діяльності установи залежить від рівня процентної ставки за кредитом[15].

Це включає в себе максимальну вартість кредиту (включаючи витрати банку на залучення капіталу), а також цільовий прибуток.

Згідно з Господарським кодексом України, кредити надаються Національним банком за певною ставкою, процентна ставка за якою не повинна бути нижче процентної ставки за кредитами, виданими банком, і процентної ставки за депозитами [5].

Закон «Про Національний банк України» визначає діяльність Національного банку, у тому числі надання кредитів банківським установам, забезпечення стабільності і ліквідності, регулювання і нагляд за діяльністю Національного банку, зокрема з метою захисту інтересів вкладників і кредиторів . забезпечення фінансової стабільності банків.

Закон України «Про іпотечні сертифікати» регулює питання розміщення іпотечних облігацій у банківських установах, визначає вид іпотечних сертифікатів, правові основи маркетингових вимог, іпотечного забезпечення, умови виконання іпотечних облігацій, а також державні нормативні акти та комунікації[3].

Закон України регулює системи іпотечного кредитування, планування та обслуговування іпотечних інструментів, визначення та застосування результатів сертифікатів[4].

Закон України «Про встановлення та розповсюдження кредитної історії» регулює діяльність українських кредитних організацій; визначає механізми врегулювання відносин, що виникають у зв'язку зі збором, обробкою, зберіганням, захистом та використанням інформації про результати діяльності позичальників[3].

Інформація та послуги інформаційних систем не повинні обмежуватися можливістю надання інформації.

Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів, зареєстрованих незважаючи на всі обмеження» був створений для того, щоб постановляти про рухоме майно, комплектацію, виконання завдань, а також про появу, публікацію або реалізацію інших прав, юридичних осіб або рухомого майна фізичних осіб[29].

Українські «Служби безпеки» використовуватимуться для оплати банківських переказів та послуг із забезпечення безпеки, а також послуг із забезпечення безпеки та безпеки та послуг із забезпечення безпеки.

Інструкція «Порядок регулювання діяльності банків України з регулювання стандартів кредитного ризику та їх порогових значень», встановлених Національним банком України, «Положення про порядок формування та використання резервів на можливі втрати за кредитними операціями банків» встановлює критерії оцінки кредитних операцій, оцінки фінансового стану позичальника, класифікації кредитного портфеля, розрахунку змісту кредитного ризику і так далі[29].

Статті 47 і 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» визначають такі банківські операції:

- 1) розподіл залучених коштів від свого імені;
- 2) організація купівлі-продажу цінних паперів від імені клієнт;
- 3) проведення операцій на ринку цінних паперів від свого імені (у тому числі андеррайтинг);
- 4) присудження гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- 5) набуття права вимагати виконання зобов'язань у грошові кошти за поставлені товари або надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийняття платежів (факторинг);
- б) лізинг [29].

Метою кредитування є:

- для кредитора це означає отримання прибутку у вигляді певного відсотка за використання кредитних ресурсів;
- для позичальника-задоволення тимчасової потреби в додаткових фінансових ресурсах [2].

Всі підходи є вірними, але більш вузьким трактуванням значення кредиту, за посередництвом мається на увазі роль тамісце кредитування у товарно-грошових відносинах, а суспільний підхід звертає увагу на роль кредиту у інноваційному розвитку суспільства.

Найбільш типовою, переважаючою формою кредиту в сучасних умовах є кредит готівкою.

Грошова форма кредиту використовується більш широко, ніж товарна, оскільки перерозподіл вартості, що забезпечується кредитом, здійснюється в основному в грошовій формі.

Банківські кредитні операції здійснюються відповідно до визначених вимог:

- 1) кредити видаються тільки в межах наявних у розпорядженні банку ресурсів [9].

Комерційний банк зобов'язаний повідомляти Національний банк України про кожен випадок надання позичальникові великих кредитів (коли сума кредиту перевищує 10% його власного капіталу). Вся заборгованість за кредитами разом з векселями і 100% від суми позабалансових зобов'язань;

2) сума кредитів, наданих банком, не повинна перевищувати восьмикратного розміру власних коштів банку;

3) кредитування здійснюється відповідно до обов'язкового дотримання економічних норм, що регулюють банківську діяльність, та вимог НБУ щодо формування обов'язкових, страхових і резервних фондів;

4) рішення про надання кредиту (більше встановленого внутрішнього кредитного ліміту банку) приймаються колегіально (кредитним комітетом (комісією) банку, філії, філії) і оформляються протоколом;

5) кредитування здійснюється в рамках параметрів, які визначаються політикою банку і включають: пріоритетні напрямки кредитування; обсяг кредитів і структуру кредитного портфеля; максимальний розмір кредиту на одного позичальника; методологію оцінки фінансового стану і кредитоспроможності позичальника; рівень процентної ставки та інші [13].

Найчастіше виокремлюють такі види кредиту:

1) банківська діяльність-характеризується рухом вартості (позичкового капіталу) від банку (кредитора) до позичальника (боржника);

2) комерційний- форма кредиту, що визначає відносини з питань перерозподілу матеріальних засобів;

3) державний-кредит, що надається державою юридичним особам з державними пільгами;

4) міжнародний-надання позикового капіталу з однієї країни у тимчасове користування іншою на принципах зворотності, платності, терміновості;

5) споживчий -надання грошових коштів кредитором (банком або іншою фінансовою установою) фізичній особі для її особистих потреб;

6) лізинг-відносини між юридичними особами, що виникають у разі лізингу майна;

7) іпотека-довгостроковий кредит, що надається фізичній особі, товариству співвласників квартир або житловому кооперативу для фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом[25] .

Принципи кредитування фізичних осіб:

- принцип погашення полягає в тому, що кредит, наданий у тимчасове користування, підлягає обов'язковому погашенню;
- принцип терміновості кредиту відображає необхідність погашення кредиту протягом певного терміну, прописаного в кредитному договорі;
- принцип цілеспрямованості-служить інструментом для визначення чітких цілей;
- принцип забезпечення - це принцип, який виступає в якості носія гарантії повернення кредиту, застави майна або майнових прав.

Погашення кредиту означає виплату позичальником певної винагороди кредитору за право використання позиковими коштами.

Принцип договірної характеру праці - це трудові відносини, що виникають за взаємною згодою обох сторін[26].

Дотримання цих принципів дуже важливо, так як від цього залежить ефективність самих кредитних операцій, а також можливість їх надання.

Наприклад, здатність банку надавати нові кредити залежить від дотримання принципу терміновості погашення кредиту, оскільки одним з кредитних ресурсів є повернуті кредити.

Основними особливостями, складовими суті кредиту, є:

- учасники кредитних відносин повинні бути економічно незалежними;
- діяти на основі самодостатності і самодостатності;
- несуть економічну відповідальність за своїми зобов'язаннями;
- кредитні відносини є добровільними і рівноправними;
- кредитні відносини не змінюють власника цінностей, з приводу яких вони виникають;
- кредитні відносини, засновані на вартості, оскільки вони виникають у зв'язку з рухом вартості (грошей або матеріальних цінностей)[27].

1.2. Нормативно-правові засади кредитування фізичних осіб, аналіз і оцінка кредитування АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

АТ КБ "ПРИВАТБАНК" заснований у 1992 році є лідером на банківському ринку країн та банком з найбільшим товарним капіталом, який має загальну ліцензію Національного банку України (НБУ) на надання повного переліку банківських послуг: нові зустрічі банківських послуг та постійний розвиток комплексу банківських послуг на українському банківському ринку.

АТ КБ «Приватбанк» - банк, що здійснює кредитні операції для юридичних та фізичних осіб.

Прибутковість банківського сектора АТ КБ «Приватбанк» визначається високою маржею роздрібного сегмента і високим комісійним доходом. Прибуток банківського сектора в 2019 році був в 2,6 рази вище, ніж в 2018 році, і склав 59,4 млрд грн[56].

Рентабельність власного капіталу в цьому секторі склала 34%. Це стало можливим завдяки як швидкому зростанню операційних доходів, так і низькому відрахуванню резервів активів за останнє десятиліття.

В цілому в 2019-2018 роках зовнішні ризики знизилися. Зростання світової економіки, фінансові та сировинні ціни сприяли зменшенню загроз. Прямі геополітичні ризики істотно не змінилися. У той же час середньострокові ризики для фінансової стабільності поступово зростають.

Бізнес-модель АТ КБ «Приватбанк» банк надає універсальні послуги всім клієнтам, які є лідерами українського ринку в роздрібному сегменті, активно підтримуючи послуги малого та середнього бізнесу і вибірково працюючи в корпоративному секторі[28].

Приватбанк продемонстрував прогрес у реалізації цілей, визначених стратегією банку, проте ступінь досягнення цілей коливався.

- Сильна позиція в роздрібному кредитуванні була забезпечена, хоча частка ринку зменшилась на 1,3 у порівнянні з 2017 роком, в основному внаслідок більш конкурентного середовища.

- Щодо активізації МСБ: досягнуто певного прогресу, зокрема, було втричі збільшено обсяг кредитування МСБ, який досягнув 8,7 млрд грн. Однак

конкурентна пропозиція для цього сегмента, а також накладання оптимізованих кредитних процесів ще не запроваджена.

- Розвиток корпоративного банківського сегмента: спостерігається зростання цього сегменту, досягнуто обсяг корпоративного кредитування в розмірі 6,2 млрд. грн. Однак, конкурентна пропозиція для корпоративного сектору не включає специфічних галузевих продуктів, а процес кредитування все ще не оптимізований.

- Управління операційними витратами: спостерігається деяке зниження витрат у сегменті роздрібного бізнесу, проте загальний обсяг операційних витрат збільшився на 20%.

- Управління ризиками та непрацюючими активами: загалом відбулося покращення, оскільки частка непрацюючих активів зменшилась на 9 в. п. у порівнянні з 2017 роком. Поліпшення в основному відбулось за рахунок впровадження інтегрованої системи управління ризиками та створення окремого підрозділу по роботі з непрацюючими активами.

До націоналізації Приватбанку в портфелі держави вже було три великих гравці ринку: «Ощадбанк», «Укресімбанк» і «Укргазбанк». Така значна концентрація ринкової влади є вагомим підставою говорити про монополізацію ринку банківських послуг, що надаються державою, на підставі таких доказів:

1) клієнтами «Приватбанку» є 20 мільйонів осіб, з яких 5 мільйонів – малозабезпечені;

2) банк працює через 2243 відділення по всій Україні, з банкоматною мережею з 7,4 тисяч банкоматів;

3) приблизно 52% операцій у національній валюті здійснюються з Приватбанком, який також бере участь у міжнародних операціях, з часткою приблизно 20-30% [28].

Ресурсна база банку базується на коштах фізичних осіб у національній валюті, більша частина яких знаходиться на поточних рахунках. Стратегічна мета банку.

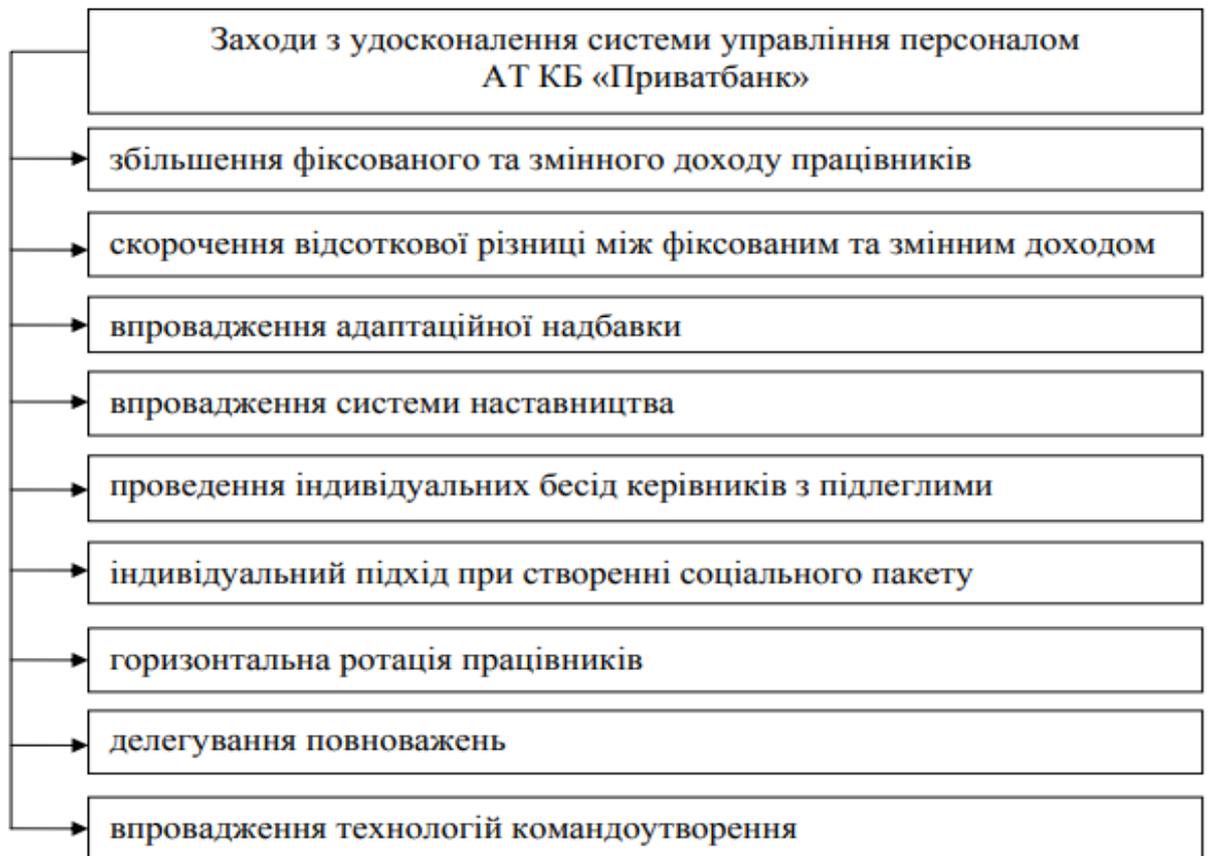

Рис. 1.2. Заходи з удосконалення системи управління персоналом АТ КБ «ПРИВАТБАНК»[56].

Банк має потужну платформу Приват24, яка дозволяє ефективно обробляти операції з рахунками клієнтів у всіх сегментах і встановлює високий рівень комісійного доходу.

Крім онлайн сервісів Банк має в своєму розпорядженні велику філіальну мережу, банкомати і термінали самообслуговування, які дозволяють надавати послуги по всій країні (за винятком тимчасово окупованих територій).

Ресурси, ризики та зв'язки фінансові, кадрові та технологічні ресурси є ключовими для діяльності банку.

Фінансові ресурси банку представлені наступним чином.

- Капітал складається з основного капіталу та резервних фондів. З урахуванням збитків, понесених у попередні роки у зв'язку з діяльністю колишніх бенефіціарних власників, банк має сукупний дефіцит, покритий внеском в основні засоби в 2019 році.

- Кошти клієнтів, з яких на кінець 2019 року близько 50% перебували на поточних високодиверсифікованих рахунках, в основному фізичних осіб[29]. Завдяки низькій концентрації клієнтів Банк має стабільні поточні зобов'язання, які забезпечують низьку вартість залучених ресурсів порівняно з конкурентами.

- Кошти на міжбанківському ринку рефінансування НБУ. У своїй політиці управління ліквідністю Банк не покладається на ці види ресурсів, тільки у виняткових випадках і в обмеженій мірі. Політика управління банком спрямована на ефективне управління всіма ресурсами, поліпшення фінансових показників банку і збільшення вартості його активів.

Ресурсна база банку базується на коштах фізичних осіб у національній валюті, більша частина яких знаходиться на поточних рахунках.

Стратегічна мета банку: крім онлайн сервісів Банк має в своєму розпорядженні велику філіальну мережу, банкомати і термінали самообслуговування, які дозволяють надавати послуги по всій країні (за винятком тимчасово окупованих територій).

Ресурси, ризики та зв'язки, фінансові, людські та технологічні ресурси є ключовими для діяльності банку.

Завдяки систематичній розробці, розгляду та затвердження стратегії розвитку та визначенню пріоритетних напрямків діяльності, це необхідний елемент корпоративного управління як для бізнесу, так і для банку в цілому. В перший раз внутрішні нормативні документи банку встановлюють якісні і кількісні показники ділової активності банків, які дозволяють оцінювати діяльність різних підрозділів банку[28].

Кращий ресурс банку - це персонал, від якого залежить успіх, розробник і реалізація стратегії банку– 2020. Станом на 01 січня в банку працює понад 22 000 співробітників, більше 400 кандидатів на місяць. Банк 6 років поспіль визнається кращим роботодавцем України серед молоді та студентів.

Сьогодні це один з п'яти державних банків і єдиний акціонер банку, а функцію управління корпоративними правами держави виконує Рада Міністерства України, який в даний час є вищим органом управління банку.

Отже, держава була змушена допомогти націоналізації АТ КБ «ПриватБанк» коштувати українській площі[56].

Відповідно до сучасної процедури, розмір допомоги протягом одного року не повинен перевищувати необхідний розмір допомоги для виробництва продуктів харчування для виробництва продуктів харчування.

Банк має право надавати банківські та інші фінансові послуги (за винятком послуг страхування) як в національній, так і в іноземній валюті, а також здійснювати іншу банківську діяльність відповідно до дозволів та дозволами НБУ та інших уповноважених державних органів[64].

Доходи банку складають комісійні відсотки. Філія надає споживчі кредити фізичним особам, короткострокові і довгострокові кредити. Теоретично є можливість надання кредиту в зв'язку з реабілітацією, але на даний момент такої домовленості з клієнтом немає.

Співробітник кредитного класу вивчає і аналізує документи, кредитну історію, оцінює кредитоспроможність і поручителя позичальника, оцінює ефективність, визначає ступінь ризику кредитної операції. Кредитний фахівець визначає умови кредиту: суму кредиту, термін, умови погашення, відсоткову ставку та інші умови.

Потім співробітник кредитного відділу складає висновок про доцільність надання кредиту та вносить його на розгляд в кредитний комітет. У разі прийняття позитивного рішення про видачу кредиту договір позики можна вважати укладеним.

Необхідні документи підписуються і сума кредиту надходить на рахунки позичальника після передачі кредитного фахівця, ви вводите номер кредитного договору, ім'я позичальника, дату кредиту і повернення суми кредиту, термін погашення, відсоткову ставку, тип забезпечення і клієнт ODB в зв'язку з іншими даними.

Створювати такі постійні комісії для забезпечення ефективної роботи:

- бюджетний комітет;
- комітет по комплаєнс і фінансової безпеки;
- комітет з управління активами і пасивами;

- комітет з управління змінами[17];
- комітет з управління портфелем проблемних активів на основі контактів з колишніми власниками і керівниками АТ КБ «ПриватБанк»;
- комітет з управління операційними ризиками та інформаційної безпеки;
- кредитний комітет;
- комітет з маркетингу та PR;
- проектний комітет;
- комітет по продуктам і тарифам;
- тендерний комітет;
- технологічний комітет [65].

Стратегія розвитку АТ КБ «Приватбанк» до 2022 року заснована на наступних 5 ключових компонентах:

- подальший розвиток роздрібного сегмента за рахунок зниження зобов'язань і активного використання платіжних систем карткових продуктів;
- активізація сегмента малого та середнього бізнесу за рахунок поліпшення функції продажів, підвищення конкурентоспроможності та збільшення потенціалу підрозділів, що працюють в цьому сегменті;
- початок розвитку корпоративного сегмента з нарощування потенціалу з кредитування середніх корпоративних клієнтів;
- вдосконалення системи управління ризиками та зниження вартості портфеля проблемних позик, успадкованих від попередніх власників;
- підвищення ефективності управління витратами.

Сертифікацію в Україні проводять основні інноваційні інститути комерційних банків - вони тестують 99% всіх виданих доріг загального користування. За даними НБУ, з 01.01.2020 75 українських комерційних банків були ліцензовані для використання банківськими компаніями.

Всього за рік кількість банків в Україні зменшилася всього на 2 установи, що говорить про те, що етап стабілізації банківської системи зі збільшенням обсягів виробництва, розпочатий в 2016 році, добігає кінця (Постанова № 58 від 02 / 04/2016 дозволив мінімальний розмір основного капіталу в 500 млн грн -

банки з меншим капіталом повинні були поступово збільшувати його до 2021 року до певного рівня графіка, прийнятого НБУ)[56].

З 2016 роки кількість банків зменшилася майже на 36% - з 117 до 75 установ у 2020 році.

Основні функції кредитної політики АТ КБ «Приватбанк»:

- 1) здійснення спільних операцій банку з управління кредитними ризиками;
- 2) визначення ключових елементів і стандартів верифікаційної діяльності;
- 3) визначення відповідальності та наслідків співробітників банку на кожному етапі процесу перевірки;
- 4) забезпечити цілісність управління ризиками[56].

Головні етапи кредитної історії у АТ КБ «Приватбанк».

Етап 1: Отримання та розгляд кредитної заявки та співбесіда з потенційним позичальником.

Етап 2: Оцінка кредитоспроможності позичальника.

Етап 3: Підготовка та підписання кредитного договору.

Етап 4: контроль за виконанням умов кредитного договору, а також погашенням кредиту[30].

Прийняття рішення про продовження роботи з інформаційно-аналітичним супроводом кредитного процесу забезпечується.

- Отриманням і аналізом пакету документів від клієнта.
- Інтерв'ю з потенційним позичальником.
- Укладенням договору застави.
- Формуванням кредитного дос'є позичальника.
- Відстеженням змін фінансового стану позичальника.
- Виявленням проблемних кредитів і вжиття заходів, спрямованих на мінімізацію банківських втрат[31].

В ході кредитної діяльності велика увага приділяється вибору методу ціноутворення за кредитом. У банківській практиці найбільш поширені такі способи встановлення процентної ставки по кредитах.

1) Метод «витрати плюс», що враховує вартість залучених банком ресурсів, витрати, пов'язані з наданням самого кредиту, а також бажаний рівень прибутковості кредитної операції.

2) Метод цінового лідерства, який передбачає визначення кредитної ставки, найчастіше використовується для постійних позичальників за короткостроковими кредитами[22].

3) Метод «базова ставка плюс» дозволяє банку розподіляти свої кредитні продукти і послуги серед надійних і перспективних позичальників по процентній ставці, яка залежить від прибутковості цінних паперів або інших інструментів.

Аналіз досвіду роботи Н.В. Шаблін за кордоном дозволив зробити висновок, що сьогодні для забезпечення ефективної роботи вітчизняних комерційних банків і підприємств необхідно змінити традиційні загальні підходи до кредитування та перейти на індивідуальний підхід. Корпоративне управління комерційного банку здійснюється на трьох рівнях.

Перший рівень є власником, в даному випадку державою в особі Ради Міністрів України[32]. Цей рівень визначає основні напрямки, затверджує Стратегію розвитку банку.

Другий рівень уявленень комітету з власної безпеки - це 9 основних тестів колегіального управління: 3 представника власника, кожного міні-парламенту, уряду і попереднього, а 6 не включені в таблицю учасників від України, банкіну, фахівців. Для забезпечення цього рівня було вжито заходів щодо забезпечення стратегічного управління діяльністю банку, своєчасної перевірки банку та зберігання ліквідаційних документів, а також захисту прав учасників.

Третій рівень - це сертифікат від банку- для захисту перекладів 8 осіб, який органічно управляє поточною господарською діяльністю банку.

Професіоналів вибирають Рада директорів Банку на конкурсній основі, який призначається старшим страховиком.

Для забезпечення підсумкової роботи правління створені постійні комісії:

-Комітет асоціації;

- Комітет по відповідності та фінансової безпеки;

- Комітет по обладнанню та безпеки вищого рівня;
- Комітет з управління змінами;
- Комітет з управління портфелями актів, які перебувають у скрутному становищі, на основі відносин з попередніми власниками і менеджерами АТ КБ "ПРИВАТБАНК";
- Комітет з операційних ризиків і управління інформацією;
- аутентифікація;
- Комітет з маркетингу та PR;
- Проектний комітет;
- надання продуктів і тарифів;

1.3. Класифікація та методи оцінки кредитного ризику

Кредитний ризик - потенційний або наявний ризик для надходжень капіталу, щовиникає через нездатність сторони ,якавзяла на себе зобов`язання виконати умови фінансової угоди.

З метою забезпечення ефективного управління ризиками в АТ КБ «Приватбанк» створена і функціонує система управління ризиками, що включає розподіл прав, завдань і обов'язків між органами управління і структурними підрозділами банку, відділення процесів ідентифікації та оцінки ризиків, оцінки ефективності системи управління ризиками від процесу прийняття ризиків.

При розгляді кредитного ризику комерційного банку слід зазначити наступні кроки:

- розробка цілей і завдань кредитної політики банку;
- створення адміністративної структуриуправліннякредитнимиризиками та системи прийняття управлінських рішень;
- вивчення фінансового становища позичальника;
- вивчення кредитної історії позичальника, ділових відносин, складання та підписання кредитного договору;
- аналіз ризиків неповернення кредитів;

- кредитний контроль позичальника і всього кредитного портфеля;
- механізми погашення прострочених і сумнівних кредитів і виконання заставного забезпечення.

До факторів, що підвищує ризик комерційних операцій, відносяться наступні:

- надмірна концентрація-концентрація кредитів в одному секторі економіки, тип кредиту;
- надмірна диверсифікація, яка призводить до погіршення якості управління при відсутності достатньої кількості висококваліфікованих фахівців, знайомих з особливостями ряду галузей економіки, а також з типом кредитування;
- валютний ризик кредитного портфеля;
- структура кредитного портфеля, якщо вона враховує тільки потреби клієнтів, а не Банку;
- рівень компетентності співробітників банку.

При визначенні коефіцієнта кредитного ризику враховуються такі фактори:

- репутація клієнта;
- клієнт в змозі погасити борг;
- капітал клієнта;
- умови, в яких знаходиться позичальник;
- застава.

Рівень ризику оцінюється відповідно до порядку, встановленого НБУ. Резерв на будь-які збитки банку за кредитами ділиться на стандартні і нестандартні резерви за кредитними операціями.

Резерви під нестандартну заборгованість формуються по кредитним операціям, класифіковані як «під контролем», «субстандартні», «сумнівні» й «безнадійні».

Суб'єктами системи управління ризиками у Банку є:

- Наглядова рада;
- Комітет з питань аудиту Наглядової ради;

- Комітет з питань ризиків Наглядової ради;
- Правління Банку;
- Кредитний комітет;
- Комітет з питань управління активами та пасивами;
- Внутрішній аудит[5];
- Блок підрозділів з питань управління ризиками;
- Підрозділ Compliance;
- Напрямок Казначейство;
- Департамент аналізу активів, зобов'язань та інвестицій;
- Інші підрозділи підтримки (Бек-та Мідл-офіс);
- Бізнес-підрозділи, що безпосередньо приймають ризики.

На початку 2019 Комітет з управління Правлінням був реорганізований в Комітет з управління операційними ризиками та інформаційної безпеки з відповідною зміною завдань і функцій.

Відтепер цей комітет не займатиметься управлінням фінансовими ризиками.

Нижче перераховані основні види ризиків і підхід банку до їх управління (плани пом'якшення і потенційні варіанти).

Кредитний ризик - це ризик, де банк схильний до кредитного ризику, який визначається як ризик того, що одна половина угоди з фінансовим інструментом розподіляє фінансові збитки інших сторін через недотримання договірних зобов'язань. Кредитний ризик використовується в результаті операційного банку з кредитуваннями та іншими клієнтами, результатом яких є фінансові інструменти[28].

Методи оцінки кредитного ризику.

До методів управління ризиком окремого кредиту належать:

- 1) аналіз кредитоспроможності позичальника;
- 2) аналіз та оцінка кредиту;
- 3) структурування позички;
- 4) документування кредитних операцій;

5) контроль за наданим кредитом і станом застави.

В Україні існує три методи оцінки банківських ризиків.

1. Метод експертної оцінки. Технічна легкість експертної оцінки і недостатність інформації про оцінювані процеси призвело до того, що в Україні існує велика кількість фахівців і спеціалізованих видань, що пропонують розроблені ними прогнози. Проте не завжди це робиться на достатньо професійному рівні. Результати аналізу, проведеного російськими фахівцями, показують, що справжність експертних оцінок набагато нижча 50%. На базі проведеного дослідження в умовах реформованої економіки були дробленні такі висновки:

- у критичних точках різко зростає кількість оцінок і прогнозів, що пропонується;
- різко падає справжність оцінок;
- у критичних точках суттєво знижується конкретність оцінок аналітиків і переважають роздуми на загальні теми [12].

2. Статистичний метод оцінки ризику базується на аналізі коливань досліджуваного показника за певний відрізок часу. Однак цей метод не вирішує одне з головних практичних завдань, яке стоїть перед суб'єктом ризику: оцінка в умовах обмеження інформаційного контуру з урахуванням індивідуальних особливостей певної ситуації.

3. На врахування індивідуальності конкретної ситуації, де вибір рішення пов'язаний з ризиком, більше спрямований рейтинговий метод оцінки. Головна його перевага – це можливість добору коефіцієнтів з урахуванням конкретної мети аналізу. Цей метод найбільш пристосований для оцінки ризику в умовах розбудови економіки України.

Особливість перелічених методів полягає у необхідності їх послідовного застосування, оскільки одночасно вони є етапами процесу кредитування. Якщо на кожному етапі перед кредитним працівником поставлено завдання мінімізації

кредитного ризику, то правомірно розглядати етапи процесу кредитування як методи управління ризиком окремої позички [5].

Фінансовий ризик - це ризик не отримати задовільний фінансовий результат. Оскільки прибуток є основним фінансовим результатом будь-якої підприємницької діяльності, фінансовий ризик можна трактувати як невизначеність в отриманні майбутніх прибутків.

Кредитна політика банку визначає принципи, процес кредитування, а також управління кредитним ризиком, створення загального підходу, управління кредитним ризиком, стандарти, принципи кредитної діяльності, відповідальність співробітників адміністративних органів банківських структурних підрозділів на кожному етапі процесу кредитування, що створює об'єднаний підхід, управління кредитним ризиком.

Управління кредитним ризиком здійснюється під впливом регулярного аналізу спроможності позиціонерів та потенційних позиторів.

Використовуйте співпрацю з домовленостями про кредити та сплату процентів, регулярного аналізу якості кредитного портфеля за рахунок моніторингу рівня кредитного ризику, змінюючи необхідність, лімітове кредитування, через пропозицію заставити її перевірки та перегляди застави з встановленою періодичністю та використання інших інструментів зниження ризику[34].

Додаткова інформація, яка може бути додана до рівня кредитного ризику при появі звітів за кредитним портфелем.

Кредитні ризики можуть мати значний вплив на фінансову стійкість банківської установи. Кредитний ризик відображає перспективи зміни рівня негативно класифікованих кредитів у портфелях банків та необхідність додаткового формування резервів під такі кредити.

Серед причин, що перешкоджають активізації банківського кредитування - зниження ділової активності в корпоративному секторі економіки, зниження платоспроможного попиту і купівельної спроможності населення.

У минулому році був досягнутий незначний прогрес у реформуванні державних банків, і стратегічні рамки, затверджені урядом, не були реалізовані.

Таким чином, основним системним ризиком фінансового сектора сьогодні є висока частка держави в банківському секторі і рівень непрацюючих кредитів. Більшість непрацюючих кредитів ніколи не будуть обслуговуватися, і тому рекомендується повністю зарезервувати їх і списати. Для цього необхідно внести зміни в нормативні акти, щоб усунути негативні податкові наслідки для банків.

Зрозуміло, що для захисту прав кредиторів необхідно внести зміни в законодавство і судову практику, інакше практично неможливо очікувати значного збільшення кредитного ризику.

На основі цих заходів ми можемо сподіватися на поліпшення національної банківської системи в майбутньому[6].

Для вирішення проблеми ліквідності в кризовий період був розроблений план першочергових дій у разі кризи ліквідності, що включає перелік можливих причин, що призвели до кризи, ознак кризи і перелік заходів з локалізації та ліквідації кризових явищ[38].

У плані повинні бути вказані служби, відповідальні за кожен вид діяльності, і порядок їх взаємодії. Банк також проводить стрес-тест ліквідності для сценаріїв, що охоплюють потенційні несприятливі обставини.

У період фінансової кризи банки отримали значні збитки, внаслідок багатьох причин, що призвело до негативних наслідків. Тому державі необхідно розробляти напрямки реформування банківської системи, спрямовані на її оздоровлення та розвиток.

У цьому розділі були враховані важливі питання, що стосуються розвитку та управління кредитною діяльністю комерційних банків.

Підсумовуючи теоретичні трактування класичних сучасників, розглянуті вище, а також основні підходи до визначення даної економічної категорії, пропонується таке визначення кредиту з точки зору бажаного результату, його використання: кредитний соціальний ризик виникає в грошовій або товарній формі між господарюючими організаціями, передача відбувається за рахунок джерела протягом певного періоду винагороди з метою надання можливого позитивного впливу на його використання.

Розуміння сутності банківського ринку також є загальним, і, зокрема, пропонується, щоб банківський ринок розумівся тільки на тих ринках, які є особливо банківськими, а саме: банківські ринки.

Це дуже складне утворення з дуже широкими межами, що складається з безлічі елементів. Це визначає різноманітність критеріїв диференціації структурних елементів ринкової системи.

Банківський сектор є однією з провідних частин фінансової системи, стабільність якої залежить від подальшого розвитку української економіки, можливості виходу на міжнародні ринки та активної участі в процесах глобалізації.

В ході дослідження було встановлено, що основними проблемами практики споживчого кредитування в Україні є:

- недосконалість нормативно-правової бази регулювання та управління ринком споживчого кредитування;
- недостатній контроль за темпами зростання споживчого кредитування
- регулювання і нагляд з боку НБУ;
- недостатня ресурсна база банків і високі витрати на залучення ресурсів, що створює високі процентні ставки за споживчими кредитами;
- високий рівень і недоліки всистемах управління кредитними та операційними ризиками;
- високий рівень проблемної заборгованості фізичних осіб та недосконалість механізмів стягнення простроченої заборгованості;
- недостатній розвиток споживчої інфраструктури ринку кредитування (низький рівень охоплення позичальників кредитними організаціями);
- відсутність єдиного бюро кредитних історій, низький рівень автоматизації процесів прийняття рішень про надання кредитів, неузгодженість судової системи.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ І ОЦІНКА КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальна характеристика фінансової діяльності банку у сфері кредитування фізичних осіб

Управління банківським кредитом є одним з головних напрямків досліджень банківських установ, оскільки кредитування весь час є основною економічною функцією банків та є ключовою економічною функцією[39].

У зв'язку з твердженням можемо зазначити, те що значна проблемна заборгованість кредитного портфеля банків може призвести не тільки до фінансових втрат, а й до погіршення іміджу банків, де проблема погашення прострочених кредитів стоїть найбільш гостро. В цілому в структурі банківських операцій кредит становить близько 70%, що характеризується високою концентрацією як доходів, так і ризиків.

Банківське кредитування засноване на фінансових і правових стандартах.

Основними установами, що надають кредитні послуги в Україні, є комерційні банки-до 99% всіх виданих кредитів. За даними НБУ, станом на 01.01.2020 року 75 комерційних банків України мали дозвіл на проведення банківських операцій[40].

За рік кількість банків в Україні скоротилася всього на 2 установи, що свідчить про те, що етап стабілізації банківської системи за рахунок збільшення капіталізації, що почався в 2016 році, закінчується (Постанова № 58 від 04.02.2016, якою затверджено мінімальний статутний капітал 500 млн. грн. - банки з меншим капіталом повинні були поступово зростати до 2021 року, щоб досягти певного рівня.

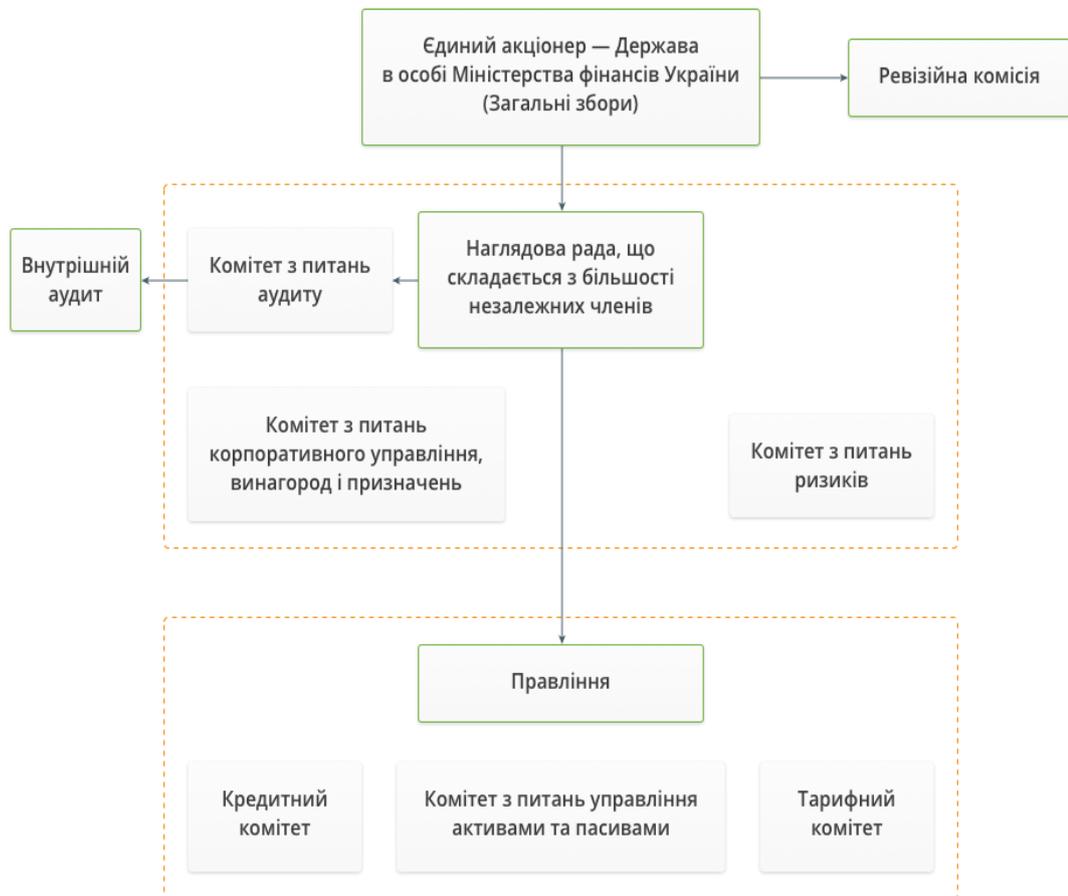

Рис. 2. 1. Структура корпоративного управління Приватбанку[41]

Таблиця 2.1

Активи банків України за 2020 рік[41]

Назва банку	Активи банків	Приріст за 3 квартал 2020 року, тис грн	Приріст з початку 2020 року, тис грн
Приватбанк	600 145 190	14 936 997	48087070
Ощадбанк	266290180	-9522758	-48005409
Укресімбанк	226634076	-12411315	23712223
Укргазбанк	165551761	2426124	37988178
Райффайзен банк	109230190	5057768	14071530

Отже, дивлячись на таблицю 2.1 Активи банків України за 2020 рік, можемо зробити висновки, що АТ КБ «Приватбанк» займає перше місце за

активами банків, має гарний приріст за 3 квартал 2020 року і з початку 2020 року[42].

Розглянемо структуру активів банків України за 2020 рік (рис. 2.1)

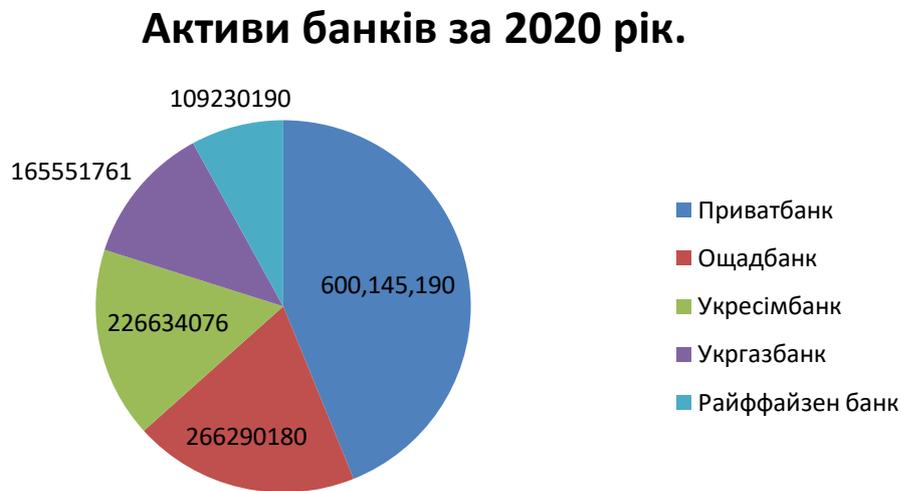

Рис.2.1. Активи банків України за 2020 рік[42].

Згідно зі статтею 345 Господарського кодексу України. 14 статуту, кредитні операції полягають у розміщенні банками від свого імені, на своїх умовах і на свій страх і ризик грошових коштів, прийнятих юридичними особами (позичальниками) і громадянами [43].

Кредитні операції визнаються як банківські операції, визначені в Законі «Про банки і банківську діяльність»[44].

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» 47 , 49 такі банківські операції визначаються як[44]:

- управління коштами, залученими від свого імені, на власних умовах та під власну відповідальність;
- організація купівлі-продажу цінних паперів від імені клієнтів;
- виконання угод на ринку цінних паперів від свого імені (включаючи підписку);
- надання гарантій, поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які оформляються готівкою;

- набуття права вимагати виконання зобов'язань, пов'язаних з поставленими товарами або послугами, готівкою, припускаючи ризик виконання таких вимог та прийняття платежів (факторинг);

- орендна плата.

Плани щодо стимулювання кредитування.

- Початок іпотечного кредитування.

-Вжити всіх заходів для того, щоб застава стала реальним активом для забезпечення кредиту.

- Забезпечення прозорості ринку та захист прав інвесторів, зокрема забезпечення доступу учасників ринку до публічних реєстрів.

- Виконання генеральних планів міст, дотримання стандартів громадського будівництва. Посилити відповідальність забудовника за порушення умов договору, зокрема його законодавчих положень. Відновлення корпоративного кредитування

- Підтримати кроки Уряду щодо поліпшення кредитування МСП за допомогою програм гарантування кредитів і компенсації відсотків.

- Розширення права банків оцінювати ризики на основі портфеля, коли наявність фінансової звітності та забезпечення матиме мінімальний вплив на величину кредитного ризику. Введення довгострокового рефінансування в разі зниження ліквідності в секторі.

- Постійний діалог з банками і негайна реалізація їх пропозицій в нормативній базі НБУ.

- Підтримка прийняття законів, необхідних для захисту прав кредиторів.

- Планується обмін відсотками

- Посилення оцінки ризиків споживчого кредитування з метою введення додаткових ваг ризику для споживчих кредитів з метою стимулювання банків

- Більше кредитувати реальний сектор. Більш суворий аналіз платоспроможності позичальників, зокрема з низькими або низькими доходами.

- Нестабільний рівень доходів. Недостатня консервативна оцінка кредитного ризику банків.

Банківські операції - це діяльність банків відповідно до чинного законодавства щодо виконання своїх завдань[45].

Зіставлення понять фінансового кредиту і банківських (кредитних) операцій дозволяє зробити висновок про взаємозв'язок між цими поняттями як форми (фінансовий кредит) і змісту (кредит). У той же час категорії пов'язані в цілому, окремо, оскільки кредитні відносини здійснюються за допомогою кредитних операцій.

Поняття фінансової установи оприлюднено законом «Про фінансові послуги або регулювання ринку фінансових послуг», згідно з яким фінансова установа (у тому числі кредитна установа) є юридичною особою, яка надає одну або декілька фінансових послуг. Відповідно до закону, який занесений до відповідного реєстру в порядку, встановленому законом[46].

Фінансовими інститутами визначають: банки, ломбарди, кредитні спілки, лізингові компанії, трастові компанії, страхові компанії, пенсійні ощадні установи, інвестиційні фонди, і також компанії, єдиною діяльністю яких є надання фінансових послуг.

Зміна чистих активів банків найбільше сприяє зростанню державних цінних паперів.

Збільшення державних реєстрів на дві третини щорічного номінального використання чистих активів і майже для цілей цього Регламенту призведе до таких заходів:

- зростання чистих гривневих позик фізичним особам збільшився у 2020 році через карантинні обмеження у першому півріччі;
- середньомісячний обсяг нових позик перевищує обсяг виплачених позик;
- оскільки об'єктом дослідження дипломної роботи є банківське кредитування фізичних осіб, розглянемо чисті активи за банківськими групами та їх рейтинг за 2020 рік.

Рейтинг надійності банків за підсумками 2020 року[42]

Банк	Рейтинг	Чисті активи,млн грн
Райффайзен банк	4,5	111547.9
Приватбанк	4,5	386939.6
UKRSIBBANK	4,5	72521.8
ОТП Банк	4,5	58966.2

За результатами оцінки надійності банку «Райффайзен банк» посідає перше місце у 2020 році за чистими активами. На 1 січня 2003 року в Україні діяло 73 платоспроможні банки.

На початок 2021 року сукупні активи банківської системи досягли майже 1,82 трлн. грн, що на 22% більше, ніж роком раніше.

Рентабельність активів у 2021 році. На 1 січня 2020 року він становив 2,54%, а на кінець 2020 року - 4,26%. Рентабельність власного капіталу становила 19,97% проти 33,45% роком раніше.

На другому місці, як видно, з таблиці 2.2 знаходиться АТ КБ «Приватбанк» його чисті активи сягнули 386939.6 т.грн, що є досить гарним показником рейтингу надійності.

Частка державних банків у чистих активах минулого року впала на користь приватних компаній з обмеженою відповідальністю, але більше половини активів сектору залишається у державних банків.

У складі власного капіталу можна виділити два основних аналітичних компоненти:

- 1) інвестований капітал, тобто капітал, інвестований власниками;
- 2) накопичений капітал, тобто вище того, що спочатку авансували власники.

Крім того, в капіталі є елемент, пов'язаний зі змінами, викликаними переоцінкою вартості активів.

Інвестований капітал включає номінальну вартість звичайних і привілейованих акцій і додатковий оплачений капітал (понад номінальну вартість акцій).

Накопичена вартість власного капіталу приймає форму статей, що генеруються за рахунок чистого прибутку (резервний капітал, нерозподілений прибуток).

Розподіл власного капіталу на інвестований і накопичений власний капітал має велике значення як з теоретичної, так і з практичної точки зору: частка і динаміка цих груп оцінюють ефективність організації.

Тенденція до збільшення частки другої групи (накопичений власний капітал) вказує на її здатність збільшувати кошти, вкладені в активи, і її фінансову стійкість.

У 2019 році АТ КБ «Приватбанк» став найприбутковішим за всю історію свого існування - чистий прибуток Банку в 2019 році склав 32,6 млрд грн. найвищий фінансовий результат банку за кожен рік його існування.

Ця сума становить більше половини прибутку всього банківського сектора України в 2019 році (54,7%) і майже 93% прибутку, отриманого від усіх державних банків.

Слід зазначити, що за останні три роки прибуток АТ КБ «ПриватБанк» збільшився майже в 80 разів: 0,4 млн грн в 2017 році (після першого року націоналізації банку)[56].

Це один з кращих фінансових результатів для всієї банківської системи України, особливо якщо врахувати, що цей банк перейшов до держави в кінці 2016 року зі збитком понад 176 млрд грн., оскільки цей банк є однією з найбільших розгалужених систем банків України. Банкрутство цього банку зробило б негативний вплив на всю економіку країни, призвело б до краху всієї банківської системи, а також великих втрат серед населення.

Тому держава була змушена врятувати цей банк шляхом націоналізації та погашення всіх боргових зобов'язань банку. Вони витратили на це 155 мільярдів доларів з державного бюджету.

Однак націоналізація цього банку була проведена до 2022 року з метою повернення коштів для фінансового оздоровлення та подальшого продажу.

Показники ліквідності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» показали тенденцію до зниження в період з 2020.01.01 по 2020.07.01:

- ставка короткострокової ліквідності (Н6) знизилася на 14,00 пункту зі 100,41% до 86,41% % %;
- покриття ліквідністю всіх валют (LCRB) знизилося на 68,59% з 268,26% до 199,67% % % %;
- покриття валютної ліквідності (LCR) знизилося на 77,99 пункту, з 307,71 відсотка до 229,72 відсотка.

Таблиця 2.3

Основні нормативи АТ КБ «ПРИВАТБАНК», % [42]

Показник	Нормативне значення	01.07.2020		01.01.2020	
		по системі	банк	по системі	банк
Норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2)	>10%	21,91%	28,58%	19,66%	14,15%
Норматив достатності основного капіталу (Н3)	>7%	15,75%	14,35%	13,50%	7,13%
Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	>60%	88,15%	86,41%	94,35%	100,41%
Норматив коефіцієнта покриття ліквідністю за всіма валютами (LCR _{ВВ})	>100%	-	199,67 %	-	268,26%
Норматив коефіцієнта покриття ліквідністю в іноземній валюті (LCR _{ІВ})	>100%	-	229,72 %	-	307,71%
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	<25%	19,15%	9,71%	17,61%	16,64%
Норматив великих кредитних ризиків (Н8)	<800%	90,11%	0,00%	105,00%	32,04%

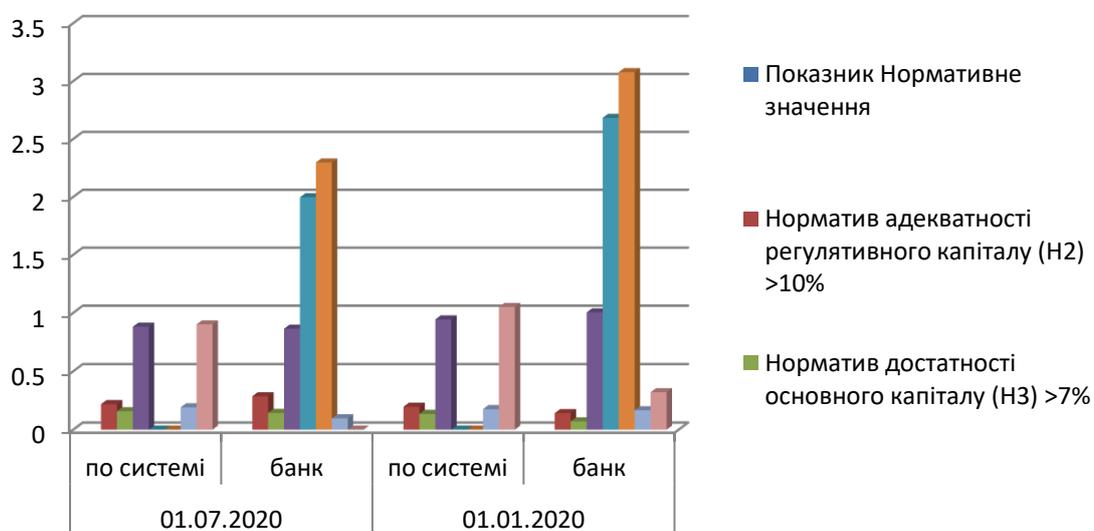

Рис.2.2. Основні нормативи АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл. 2.3]

За даними, представленими в таблиці 2.3 можна зробити висновок, що в 2020 р з початку серпня АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зберігав хороший резерв ліквідності, про що свідчать відповідні банківські стандарти.

Агентство знову нагадує, що високі показники стандартів LCRbb і Lcrfb свідчать про те, що Банк створив значний резерв ліквідності для покриття відтоку коштів клієнтів протягом 30 днів в контексті реалізації сценарію.

У другій таблиці розділу 2 ми врахуємо структуру зобов'язань АТ КБ «ПРИВАТБАНК», який буде проведено відповідно до розділу 2.2.

У таблиці 2.3 показаний аналіз зобов'язань банку розпочинається з визначення їх балансової суми, шляхом розрахунку балансу банку.

На цьому ж етапі аналізу дана характеристика зміни суми зобов'язань банку в абсолютному і відносному вираженні.

2.2. Аналіз фінансового стану та результатів діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Таблиця 2.4

Аналіз структури власного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2018-2019 рр.

Показники	Роки		Питома вага, %	Зміни звітної періоду до базового року			
	Базовий	Звітний		Базовий	Звітний	В абсолютній величині, тис грн	У структурі, %
1	2018	2019	рік 2018	рік 2019	6=3-2	7=5-4	8=3/2* *100

							100
Акціонерний капітал	206060	206060	872,43	654,9	0	-217,53	0
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів	-479	-3303	-2,02	-10,49	-2824	-8,47	589,56
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	51,54	38,69	0	-12,85	0
Загальні резерви та інші форми	6211	6211	26,29	19,74	0	-6,55	0
Накопичений дефіцит	-201139	-190388	-851,59	-605,1	10751	246,49	-5,34
Всього капіталу	23619	31464	100	100	7845	0	585,11

Отже, проаналізувавши структуру капіталу можна зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду найбільшу питому вагу займає акціонерний капітал за 2018-2019 роки.

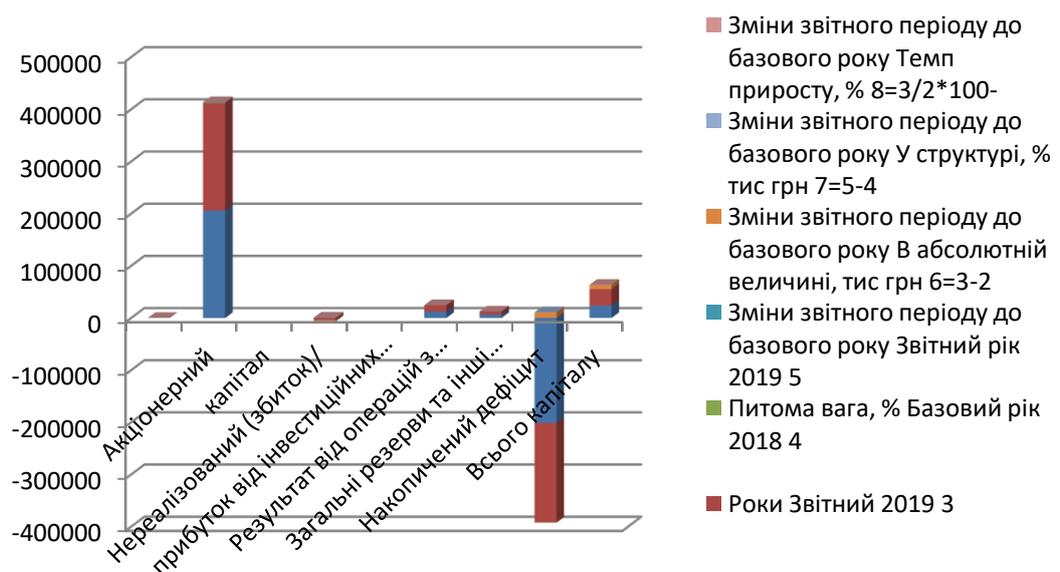

Рис.2.3 Аналіз структури власного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2018-2019 рр.

*Складено автором [табл. 2.2]

Аналіз структури зобов'язань АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
за 2018-2019 роки

Таблиця 2.5

Найменування статті	Значення станом на				Зміни звітнього періоду до базового року		
	2018 рік		2019 рік		В абсолютній величині, тис грн	У структурі, %	Темп приросту, %
	сума, тис .грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %			
Заборгованість перед НБУ	9817	3,98	7 721	3,01	-2096	-0,97	78,65
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	87	0,08	102	0,04	15	-0,04	117,24
Кошти клієнтів	231055	93,7	243 608	95,03	12553	1,33	105,43
Інші фінансові зобов'язання	2247	0,91	1522	0,59	-725	-0,32	67,73

Продовження табл. 2.5

Резерви та не фінансові зобов'язання	3132	1,27	3260	1,27	128	0	104,09
Субординований борг	—	—	—	—			
Всього зобов'язань	246584	100,00	256336	100,00	10649	263457	103,95

Отже, з даних (табл. 2.5) видно, що зобов'язання банку «ПриватБанк» за 2019 рік становить 256336 тис. грн. Порівняно з 2018 роком вони зросли на 9,752 тис. грн.

Найбільшу питому вагу у структурі зобов'язань банку протягом досліджуваного періоду займають кошти клієнтів, що у 2018 році становили 93,7 %, що у вартісному вираженні складають 231055 тис. грн. Протягом 2019 року даний показник дещо збільшився і становив 243608 тис. грн., тобто 95,03 %.

Аналіз, проведений у першій частині довів, що найбільш ризиковим сегментом у кредитуванні є саме корпоративний сегмент, а попередня практика АТ КБ «ПриватБанк» довела, що великі кредити великим підприємствам - то є великі ризики для банку та його мільйонів вкладників.

Таблиця 2.6

Аналіз вартості активів АТ КБ «ПриватБанку» та місце у них кредитної діяльності у 2017-2019 рр, млн грн

Найменування статті	2017 рік	2018 рік	Відхилення	2019 рік	Відхилення
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	25 296	27 360	2 064	45 894	18 534
Заборгованість банків	2 903			27 118	
Кредити та аванси клієнтам	38 335	50 140	11 805	59 544	9 404
Інвестиційні цінні папери	126 676	180 081	53405	152 157	-27 924
Інші активи	60 465	20 467	-39 998	25 010	4 543
Усього активів	253 675	278 048	24 373	309 723	31 675

Як видно з таблиці 2.1 за три останні роки вартість кредитного портфелю Банку збільшилась з 38335 мільйонів гривнів до 59544 мільйонів гривнів, тобто в цілому на 21209 мільйонів гривнів, або трохи більше ніж на 55%, в той час як самі

активи Банку за цей же період 63 збільшилися на 56048 мільйонів гривнів або на 22%.

Отже, як бачимо зростання вартості кредитного портфелю за три роки на 21209 млрд. грн. забезпечило 37% зростання самих активів банку актив визначається як ресурс підприємства, придбаний в результаті минулих подій і використання якого, як очікується, принесе майбутні економічні вигоди.

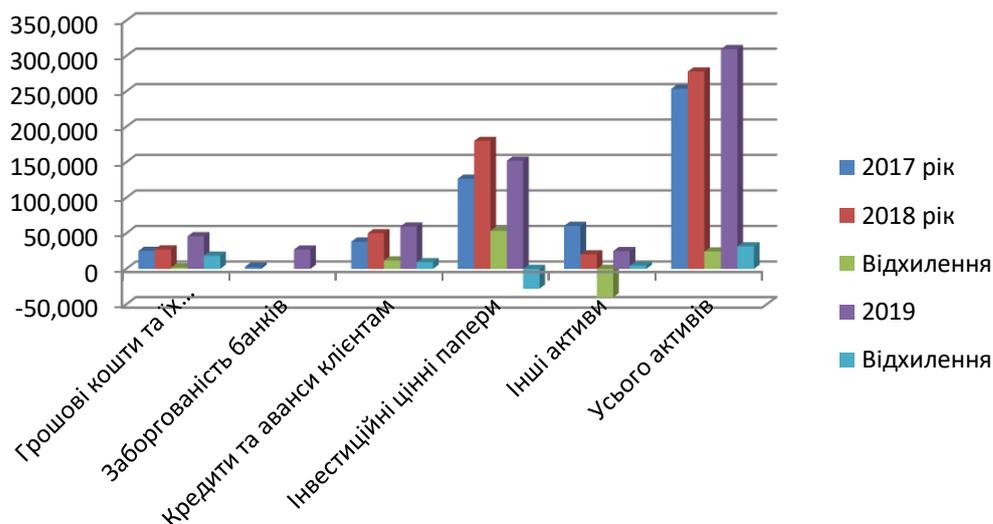

Рис.2.4 Аналіз вартості активів АТ КБ «Приватбанку»

*Складено автором[табл. 2.4]

Відповідно до положень з бухгалтерського обліку активи підприємства можуть бути розділені на три основні групи: оборотні активи, Оборотні активи і витрати майбутніх періодів[47].

Для ефективного управління АТ КБ" ПриватБанк " необхідно виконати наступні завдання:

- профілактика, виявлення проблемних кредитів, лікування потенційних проблемних кредитів;
- скорочення розміру та частки проблемних кредитів у портфелі банку шляхом розробки заходів щодо стягнення заборгованості тощо.;
- створення ефективної проблеми з системою управління боргом[48].

Далі визначаємо аналіз структури активів АТ КБ«ПРИВАТБАНК» за 2018-2019 роки наведені в таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Аналіз структури активів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2018-2019 роки

Найменування статті	Значення станом на				Зміни звітнього періоду до базового року		
	2018 рік		2019 рік		В абсолютній величині, тис грн	У структурі, %	Темп приросту, %
	сума, тис.грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %			
Заборгованість перед НБУ	9817	3,98	7 721	3,01	-2096	-0,97	78,65
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	87	0,08	102	0,04	15	-0,04	117,24
Кошти клієнтів	231055	93,7	243 608	95,03	12553	1,33	105,43
Випущені боргові цінні папери	2	0,0008	2	0,0007	0	0,0001	100
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	136	0,05	121	0,05	-15	-	88,97
Інші фінансові зобов'язання	2247	0,91	1522	0,59	-725	-0,32	67,73
Резерви та не фінансові зобов'язання	3132	1,27	3260	1,27	128	0	104,09
Субординований борг	—	—	—	—			
		100,00	256336	100,00	10649	263457	103,95

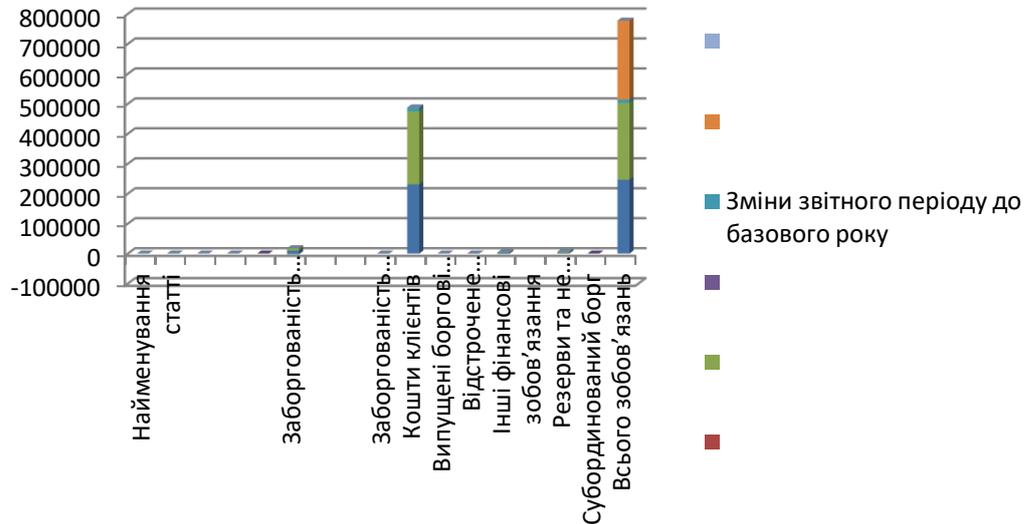

Рис.2.5 Аналіз структури активів АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл. 2.7]

Аналіз структури активів АТ КБ «ПриватБанк» показав, що ним застосовується перша модель кредитної політики, яка обґрунтована метою відновлення власної банківської діяльності та високими збитками Банку до націоналізації та високою вартістю знецінених кредитів, що об'єднані в окремий портфель та достався Банку від колишніх його власників.

Отже, видно що розмір активів банку «Приват Банк» на 2018 рік становить 278048 тис. грн. Порівняно з активами на 2019 рік, вони зросли на 246584 тис. грн. Оцінка прибутковості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019 рр, млн. грн.

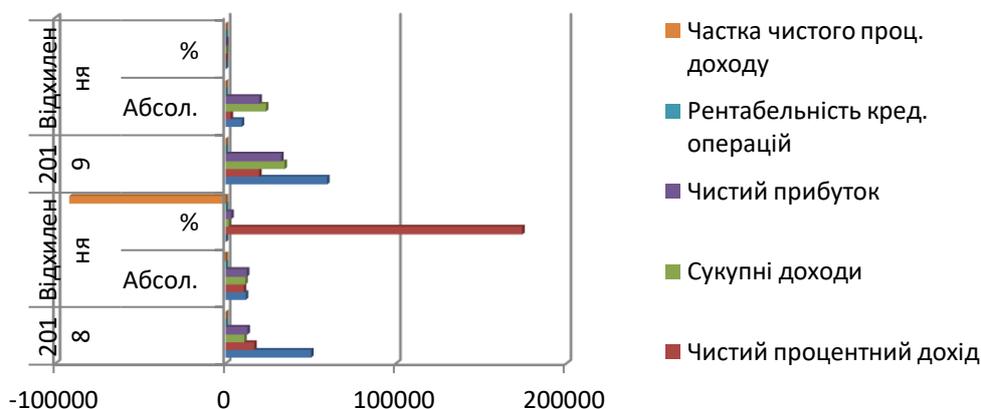

Рис.2.6 . Оцінка прибутковості кредитної діяльності АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл. 2.8]

Оцінка прибутковості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Найменування статті	2018	Відхилення		2019	Відхилення	
		Абсол.	%		Абсол.	%
Всього кредитів	50140	11 805	30,8	59 544	9 404	19
Чистий процентний дохід	16 752	10 641	174 129	19 667	2 915	17
Сукупні доходи	10 924	11 562	1812,23	34 593	23 669	217
Чистий прибуток	12 798	12 420	3285,71	32 609	19 811	155
Рентабельність кред. операцій	33	17	109,577	32	0	-1
Частка чистого проц. доходу	131	-1 486	-91 902	60	-70	-52

У 2019 році загальний дохід і чистий прибуток перевищили чистий процентний дохід банку, але загальний внесок Банку в цілому склав більше 59%.

Це дозволяє перевірити кількість, щоб перейти на наступний рівень до боргової активності цієї діяльності, в якій Банк має відмінних фінансових мутантів, для комерційної діяльності характерний високий альянс, а це означає, що такий мутант, як майбутнє фінансова установа фінансова установа фінансова установа. з 17% до 31% в 2019 році, що свідчить про те, що всі гривні, що застосовуються цим банком у вигляді кредиту, складають до 0,32 грн на чистий прибуток.

Таким чином, за цим показником кредитну діяльність АТ КБ «ПриватБанк» можна вважати високоефективною.

2.3. Оцінка кредитного портфелю банку

Виявляючи резерви для підвищення ефективності кредитної діяльності, запланований рівень прибутковості банків та прийнятний рівень ризику аналізують кредитний портфель, що робиться у двох напрямках:

- аналіз структури та динаміки кредитного портфеля;
- особовий аналіз кредитного портфеля.

Рис. 2.7 Аналіз і динаміка кредитного портфелю[49]

Одним із ключових напрямків діяльності Банку був розвиток кредитування та подальше надання якісних позик. Стратегічною метою Банку є покращення якості роздрібного портфеля та кредитних портфелів МСП.

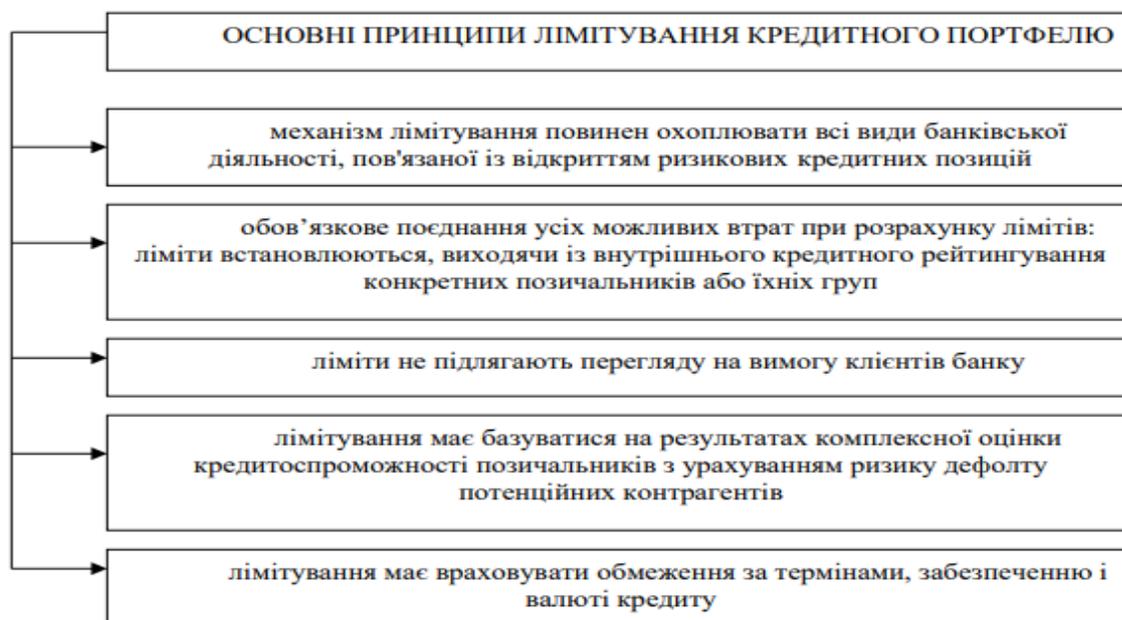
Для досягнення цієї мети Банк проводить збалансовану та прозору кредитну політику, яка складається з невеликої суми позик фізичним особам, малим та середнім підприємствам.

Відповідно до міжнародних стандартів, з урахуванням економічних умов України, можна умовно визначити три моделі поведінки банків на кредитному ринку.

1. Частка кредитів, не включених до загальної суми операційних активів банку, перевищує 30%. При цьому кредитна політика банку характеризується крайньою обережністю, що забезпечує прибутковість при менш ризикованих активних операціях. Однак банк втрачає значний сегмент фінансового ринку.

Таке співвідношення характерно для нового банку, у якого немає власної клієнтури та досвіду роботи.

2. Частка кредитів в обсязі операційних активів на рівні 30-50% - цей банк проводить збалансовану кредитну політику, що характеризується стабільністю і надійністю банків, що працюють .

Принципи обмеження кредитного портфеля:

- обмежувальний механізм повинен охоплювати всі види банківських послуг
- діяльність, пов'язану з відкриттям ризикованих кредитних позицій
- обов'язкове поєднання всіх можливих втрат при розрахунку граничних значень:
 - граничні значення встановлюються і виключаються з внутрішньої оцінки кредитоспроможності ліміти не потребують перегляду на вимогу клієнтів;
 - банку граничні значення повинні ґрунтуватися на результатах загальної оцінки
 - кредитоспроможності позичальників з урахуванням ризику дефолт потенційних клієнтів
 - ліміти повинні враховувати умови, гарантії та валюту кредиту

3. Частка кредитів в обсязі операційних активів становить понад 50 %, що відображає агресивну політику банку на ринку, яка може бути виправдана тільки при надмірному доході це не може бути постійним явищем. Насправді, чим вище частка, тим довше період, тим вище рівень ризику.

Таблиця 2.9

Аналіз обсягів кредитування комерційними банками України протягом
2017-2020 рр. млн. грн.[49]

Показники	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020
Кредити, всього	1005923	1090914	1193558	1097595
Непрацюючі кредити	570458	594999	630767	530780
Частка непрацюючих кредитів	56,71	54,54	52,85	48,36

Так, за останні чотири роки вартість кредитного портфелю українських банків збільшився трохи більше 8% , але динаміка зростання його вартості мала змінний характер, так до 2018 року мало місце стабільна тенденція до зростання, в результаті чого за чотири роки вартість кредитного портфелю української банківської системи збільшилась з 1 009 768 млн. грн до 1 193 558 млн. грн., тобто на 183 790 млн. грн., або майже на 18% . І лише у 2019 році її вартість суттєво скоротилась.

Таким чином, ми бачимо, що структура активів АТ КБ "Приватбанк" нетипова для банківської системи, де активи зазвичай складаються з вартості кредитного портфелю – інвестиційна діяльність у банківському секторі розвинена дуже слабо.

Така специфіка структури активів банку пояснюється тим, що даний портфель інвестиційних цінних паперів складається з внутрішніх державних облігацій, отриманих банком в ході націоналізації.

Таблиця 2.5

Аналіз місця кредитного портфелю в активах АТ КБ «ПриватБанк»
у 2018-2019 рр, %.

Найменування статті	2018 рік	Відхилення	2019 рік	Відхилення
Грошові кошти та їх еквіваленти	9,8	-0,1	14,8	5
Заборгованість банків			8,8	
Кредити та аванси клієнтів	18		19,2	1,2
Інвестиційні цінні папери	64,8	14,8	49,1	-15,6
Інші активи	7,4	-16,5	8,1	0,7
Усього активів	100	0	100	0

Якщо мова йде про борги банків, які не носять постійного характеру, але в 2019 році складалидосить істотну частину структури майна, то, згідно фінансової звітності банку за 2019 рік, склалися депозитні сертифікати Національного банку України, які залучалися банком за ставкою 11,3%, а значить, цю суму не можна віднести до загальної вартості кредитного портфеля.

Отже, проведений вище аналіз довів, що кредитний портфель даного банку складає 1/4 частину його активів.

У таблиці 2.6 проведемо загальний аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2017-2019 рр.

Таблиця 2.6

Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»
за позичальниками у 2018-2019 рр, млн. грн.

Найменування статті	2018 рік	Відхилення		2019 рік	Відхилення	
		Абсол.	%		Абсол.	%
Кредити юридичним особам	3858	1159	42,9	5214	1356	35,1

Кредити фізичним особам	38648	9538	32,8	46116	7468	19,3
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу	4096	1258	44,3	5 392	1296	31,6
Усього кредити	6 602	11955	34,5	56 722	10 120	22

Так, як бачимо, за останні два роки вартість кредитного портфеля збільшилася майже на 64% - з 34,647 млн грн до 56,722 млн грн.

Згідно з таблицею, збільшення вартості кредитного портфеля за весь аналізований період було забезпечено збільшенням вартості кредитування окремого сегмента - в 2018 році цей сегмент збільшив вартість кредитного портфеля на 80% (з 9,538 млн. грн. до 11,955 млн. грн.), в 2019 році - на 74% (з 7,468 млн. грн. до 10,120 млн. грн.).

В цілому вартість кредитів у сегменті фізичних осіб за три роки зросла на 17,006 млн. грн., темп зростання за три роки досяг 58%, примітно, що весь досліджуваний період спостерігалася тенденція до зниження темпів зростання вартості в сегменті фізичних осіб, якщо в 2018 році вартість сегмента фізичних осіб, загальний кредитний портфель збільшився на 67,9,538 млн грн, збільшившись майже на 33%, то в 2019 році зростання вартості в цьому сегменті відбулося тільки на 7,468 млн грн або на 19%. Це може свідчити про насичення даного ринку даним видом банківського продукту і перехід даного сегмента кредитного ринку на стадію зрілості – тобто кредитування даного сегмента буде здійснюватися приблизно на тому ж рівні і істотного збільшення не відбудеться.

Попередня практика АТ КБ «ПриватБанк» показала, що великі кредити великим компаніям представляють високий ризик для банку і мільйонів вкладників.

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки процентних ставок на кредитні продукти за сегментами банківського бізнесу АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019 рр.

Найменування статті	2018	2019
---------------------	------	------

Кредити та аванси юридичним особам		
Гривні	12	12
Долари США	6	6
Євро	3	3

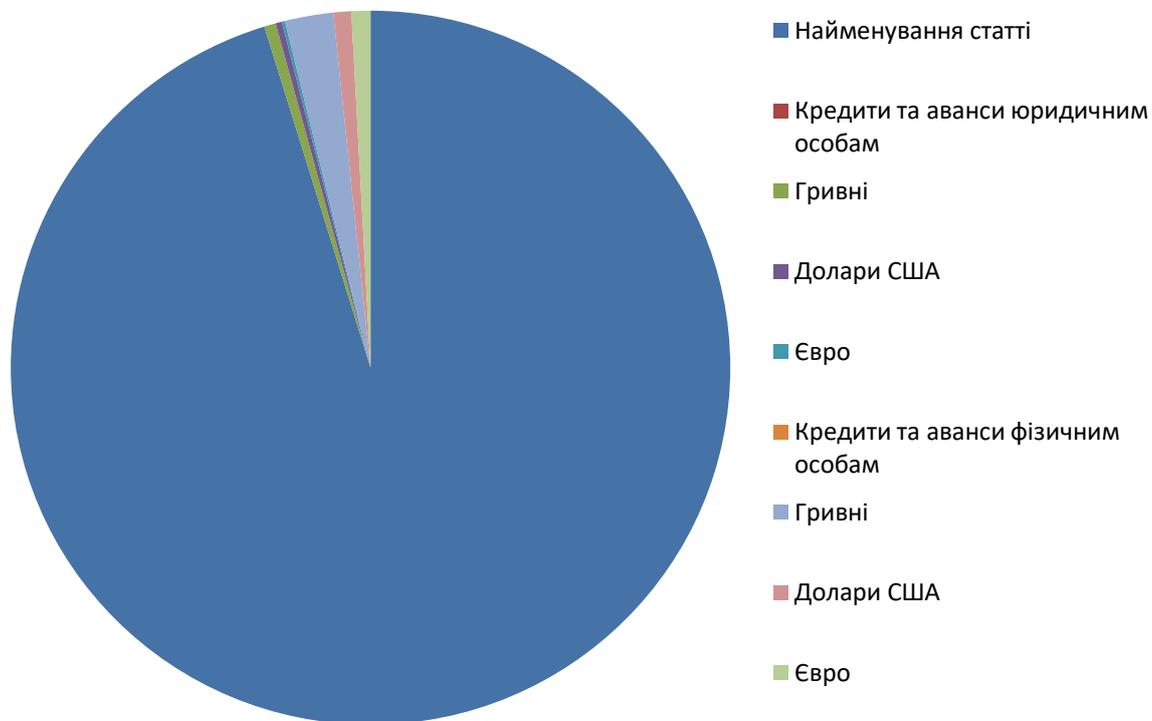

Рис. 2.9. Аналіз динаміки процентних ставок на кредитні продукти за сегментами банківського бізнесу[табл. 2.7]

У таблиці 2.8 розглянемо оцінку кредитного портфелю банку за 2018-2019 роки.

Таблиця 2.8

Оцінка кредитного портфелю банку за 2018-2019 роки.

Показники	2018	2019	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2019-2018	2019/ 2018
Депозити фізичних осіб	151203	171594	113486	11,3
Депозити юридичних осіб	29930	41120	137387	13,7
Загальний обсяг депозитів	181128	212714	31586	11,7

З таблиці 2.8 видно, що обсяг депозитних коштів постійно збільшується протягом розглянутого періоду.

Це можна пояснити тим, що в 2018 році АТ КБ "Приватбанк" зіткнулося з певними проблемами, які, звичайно ж, не залишилися непоміченими громадськістю, тому банк втратив довіру вкладників в цей період.

Зростання вартості кредитного портфеля за останні два роки було повільнішим, ніж вартість активів компанії, що ще раз свідчить про розумну і збалансовану кредитну політику цього банку[44].

Кредитний портфель у III кварталі поступово зростає. Чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання зросли за квартал на 3,0%, хоча все ще були нижчими на 6,0% порівняно з вереснем минулого року.

Найактивнішими були іноземні (+10,4% кв/кв) та приватні банки (+9,5% кв/кв). Валютні кредити в доларовому еквіваленті зросли на 1.1% за квартал, проте були меншими на 8,1% р/р[4].

Крім того, банк пояснює такий невеликий кредитний портфель тим, що споживчі кредити в ньому характеризуються досить короткою кредитною лінією і невеликими сумами, що означає, що вони дійсно видають багато, але їх невелика вартість означає, що вартість кредитного портфеля банку невелика.

Оцінимо ефективність управління кредитними операціями в АТ КБ«ПриватБанк». Для цього визначимо частку кредитів клієнтам у загальному обсязі активів банку

Таблиця 2.9

Аналіз кредитної активності АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019 рр.

Показники	2018р.	2019р.
Кредити клієнтам, млн. грн.	38335	50140
Активи банку, млн. грн.	253675	278048
Питома вага кредитів в активах банку	15,10%	18,00%

Як свідчать дані таблиці 2.9, кредитна активність Приватбанку зазнала значних змін внаслідок зміни форми власності.

Так, до націоналізації банку кредитування займало важливу частку в структурі активних операцій банку – 15,1% в 2019 р. та 18,0%.

Найбільший обсяг кредитів, наданих АТ КБ «ПриватБанк», припав на 2019 р. і склав 50140 млн. грн

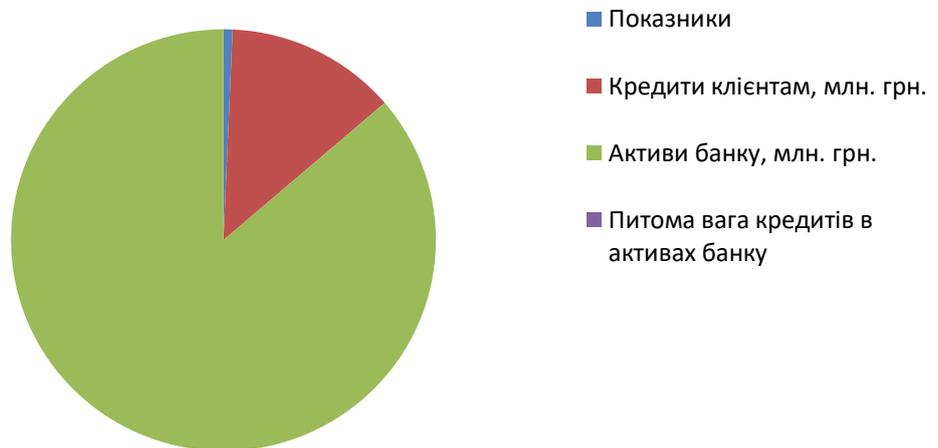

Рис.2.10.Аналіз кредитної активності АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл. 2.9]

Розглядаючи графік аналізу кредитної діяльності АТ КБ" ПРИВАТБАНК", можна зробити висновок, що в активах банку переважають кредити клієнтам і частка кредитів в активах банку.

Беззаперечним є твердження, що правильна організація процесу кредитування, розробка ефективної і гнучкої системи управління кредитними операціями виступає основою фінансової стабільності і стійкості АТ КБ «Приват Банк». У сучасних умовах з метою забезпечення організації ефективної кредитної діяльності банк розробляє власну кредитну політику і застосовує практичні механізми її реалізації.

Горизонтальний аналіз кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2019-20 рр. можна провести в таблиці 2.10.

Оцінка і горизонтальний аналіз структури кредитного портфеля дозволяє банківським установам коригувати власну кредитну політику і змінювати структуру кредитного портфеля шляхом визначення ступеня прибутковості і ризику.

Горизонтальний аналіз кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за
2019-2020 рр.

Найменування статті	2019	2020	Абсолютне відхилення	Темп зростання, %
1	2	3	4	5
Овердрафт	1 818 601	3 972 149	2 153 548	218,42
Операції репо	17 764	3 781	(13 983)	21,28

Векселі	28 202	23 901	(4 301)	84,75
Вимоги, придбані за операціями факторингу	12 451	277 051	264 600	2 225,13
Кредиту поточну діяльність	12773462	22186172	9 412 710	173,69
Кредити інвестиційного розвитку	164 132	152 055	(12 077)	92,64
Іпотечні кредити	1 275 676	2 174 890	899 214	170,49
Фінансовий лізинг	2 567	1 346	(1 221)	52,43
Сумнівні борги виплачені за гарантіями	2 401	6 124	3 723	255,06
Усього кредитів	16095256	28797469	12 702 213	178,92

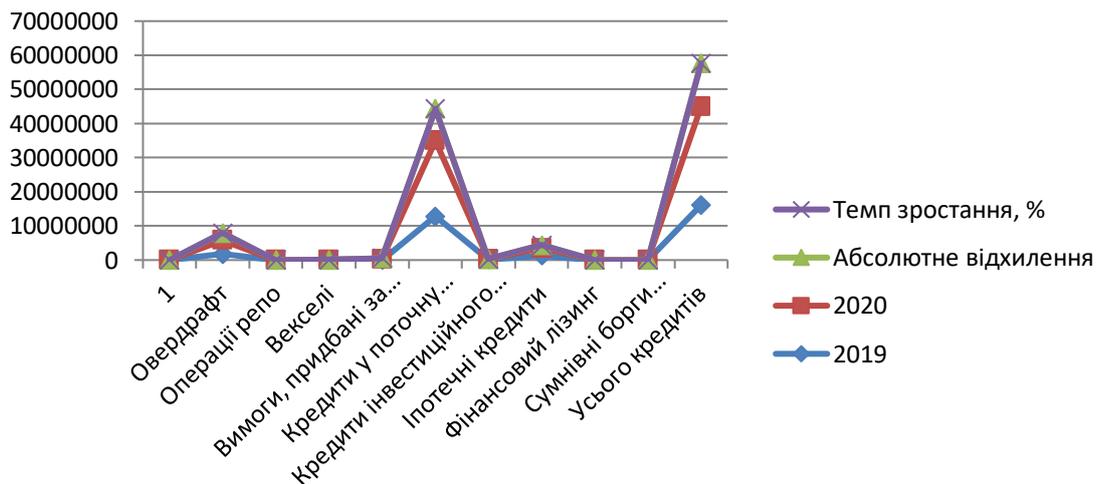

Рис. 2.11. Горизонтальний аналіз кредитного портфеля

*Складено автором [табл. 2.10]

Горизонтальний аналіз показав, що зниження кредитного портфеля можна спостерігати за такими статтями кредитного портфеля:

- операції РЕПО;
- векселі, що обліковуються;
- кредити-інвестиційний розвиток;
- фінансова оренда.

Показники по всіх інших позиціях кредитного портфеля зростають.

Загальна кількість кредитів збільшилася за рік на 12702213 тис.грн. або на 78,92%.

Перше місце в таблиці 2.10 займає придбана дебіторська заборгованість за факторинговими операціями в розмірі 16095256 тис.грн., за якою слідує кредити на поточну діяльність у розмірі 12773462 тис.грн., а третє - овердрафт у розмірі 18186012 тис.грн.

Таблиця 2.11

Проектна вдосконалена структура кредитного портфелю
АТ КБ «ПриватБанк»

Показники	2019	2021	2023	2025	Абсолютне	Відносне	Темпи зростання
Активи	307005	326960	348214	370847	63842	20,79	4,16
Вартість кредитного портфеля	56826	88279	128839	185423	128597	226,3	45,26
Частка в активах %	19,2	27	37	50	31		
Кредити:							
Фіз.особам	44 852	47 992	51 351	54 946	58 792	131,08	26,22
Питома вага	80,9	81	47	32	-49		
Юридичним особам	5 214	5 219	37 386	75 771	70 557	1353,22	270,64
Питома вага	9,7	11	18	24	14		
МСП	5 392	6 378	20 131	40 800	35 408	656,67	131,33
Прострочені кредити	1 494	2 207	3 221	4 636	3 142	210,28	42,06

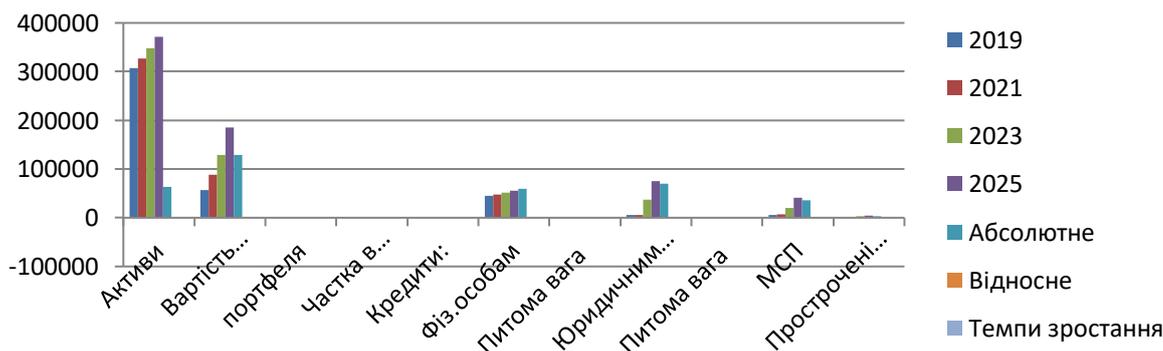

Рис. 2.12. Проектна вдосконалена структура АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл. 2.11]

Тому, щоб досягти контрольного значення, банк повинен за п'ять років збільшити вартість кредитного портфеля до 185 423 млн. грн., тобто більш ніж у три з половиною рази, при цьому середньорічний темп зростання складає майже 45%, а вартість кредитів, термін дії яких не закінчився і які не були скорочені, збільшиться до 172 мільйонів гривнів, або майже в трирази, тобто середньорічний темп зростання складе 42%.

Збільшення прибутковості при одночасному зниженні ризику також призведе до підвищення ефективності управління кредитним портфелем банку, як описано в розділі 2 та показано в таблиці 2.12

Таблиця 2.12

Збільшення прибутковості підвищення ефективності управління
кредитним портфелем банку

Показники	2019	2019*	У кінці реалізації проекту	Відхилення
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	296 143	85 474	198 690	113 216
Непрострочені та незнецінені кредити	55 458	55 458	116 059	60 601
Процентні доходи, млн. грн.	19 667	19 667	24 721	5 054
Дохідність кредитного портфелю, %	6,64	23,01	12,44	-11
Дохідність прибуткових кредитів	35,46	35,46	21,3	-14
Резерви за активними операціями	236 499	28648	13 267	-15 381
Ризик кредитного портфелю, %	79,86	33,52	6,68	-27
Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем	0,08	0,69	0,96	0,28

Як бачимо, отримані результати, якщо виключити окремий портфель із загального кредитного портфеля, а також обсяг резервів, що виділяються банком на безпечні втрати в даному портфелі, дозволили отримати відносно високі значення коефіцієнта ефективності управління кредитним портфелем банку.

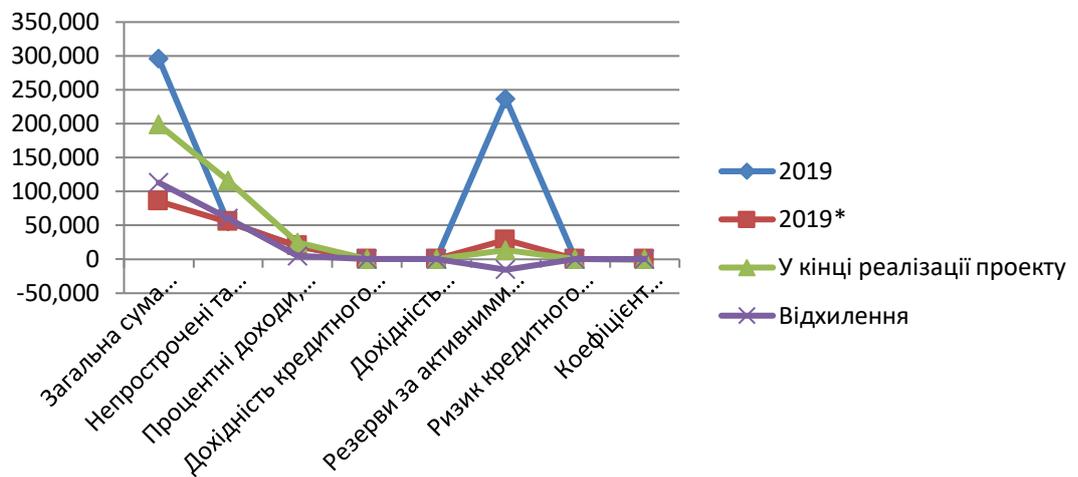

Рис.2.13. Управління кредитним портфелем у АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл 2.12]

У таблиці 2.12 розглянемо аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019 рр.

Таблиця 2.12

Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»
за строками погашення у 2018-2019 рр.

Найменування статті	2018	Відхилення		2019	Відхилення	
До запитання та до 1 місяця	21964	6599	42,9	5511	3547	16,1
1-3 місяці	10714	2398	28,8	3 538	2824	26,4
3-12 місяців	1816	1816	88,2	11 386	-430	-3,6
Понад 1 рік	5646	992	21,3	9109	3463	61,3
Всього кредитів	140	11 805	30,8	99544	9404	18,8

Як видно з таблиці. 2.12 зростання обсягів кредитування відбувалося за рахунок збільшення, в першу чергу, кредитних продуктів до запитання (поновлювальні кредитні лінії) та строком до 1 місяця – за два роки їх вартість збільшилась на 10 146 млн. грн, тобто темпи зростання становили 66%, причому темпи зростання даних кредитних продуктів у 2019 році дещо сповільнились, що може вказувати про поступове насичення ринку подібними продуктами, зокрема картковими кредитними продуктами.

Найвищі темпи зростання за останні два роки показали кредитні продукти зі строком кредитування понад 1 рік, вартість яких за два роки збільшилась на 4 455 млн. грн або майже на 96% - з 4 654 млн. грн до 9 109 млн грн.

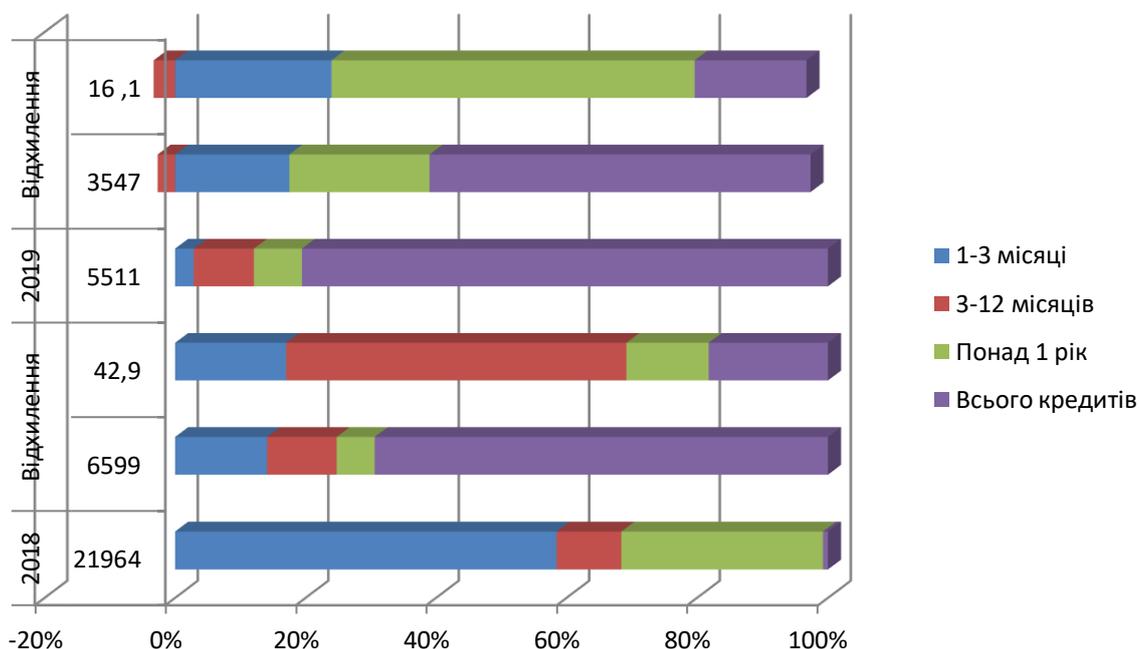

Рис. 2.14. Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк»

*Складено автором [табл 2.12]

Важливим елементом механізму забезпечення якості кредитного портфеля банку є формування структури кредитного портфеля відповідно до розмірів груп, класифікованих за ступенем якості кредитів.

Цей аспект формування кредитного портфеля передбачає, що управлінські рішення, які приймають на основі системи показників якості кредитного портфеля, спрямовують на зміну чи коригування кредитної політики у плані переорієнтації її пріоритетів між різними класифікаційними групами, за якими диверсифіковані кредитні вкладення, тобто стосуються кредитного портфеля банку.

Таблиця 2.13

Аналіз якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019рр.

Найменування статті	2018	Відхилення	2019	Відхилення

Не прострочені і не знецінені кредити	45 481	12 895	40	55 458	9 997	22
Питома вага ,%	15,6	2	13,5	18,7	3	20,1
Прострочені кредити	1 842	117	6,8	1 494	-348	-19
Питома вага ,%	0,6	0	-13,2	0,5	0	-20,1
Знецінені Кредити	244 417	41 547	21	239 091	-5 326	-2
Питома вага ,%	83,7	-2	-2,1	80,7	-3	-3,6
В т.ч кредити, керовані як окремий портфель	212 763	35 378	20	210 569	-2 194	-1
Питома вага ,%	72,9	-2	-2,5	71,1	-2	-2,1
Разом проблемні кредити	246 259	41 664	20	239 429	-6 830	-3
Питома вага ,%	84,4	-2	-2,2	81,2	-3	-3,8
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	291 840	54 559	23	296 143	3 147	1

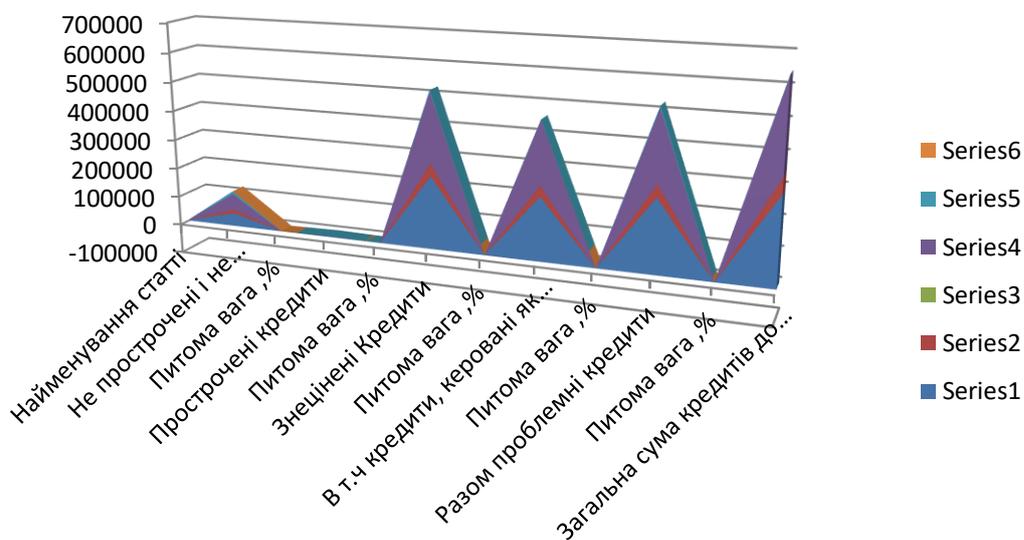

Рис.2.15. Аналіз якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» у 2018-2019рр.

*Складено автором [табл. 2.13]

Як видно з таблиці та рисунку 2.15, якість кредитного портфеля дуже низька – частка проблемних кредитів не опустилася нижче 80% за останні три роки, але є позитивною і має загальну амортизацію 6830 млн грн або майже 3%, а їх частка в структурі кредитного портфеля банку - 3 п.

Крім того, частка прострочених кредитів (це кредити, забезпечені заставою, вартість яких включає прострочені процентні платежі і виплату основної суми кредиту) незначна – не перевищує 1%, і позитивним моментом є постійне зниження як їх вартості, так і їх частки в структурі кредитного портфеля.

Значна частка проблемних кредитів у структурі проблемних кредитів припадає на скорочені кредити-понад 80% і понад 70% кредитів, що розглядаються як окремі портфелі, і тому скорочені кредити, створені банком у кредитному портфелі банку за останні три роки, становлять лише 10%.

Таблиця 2.14

Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»
запозичальниками у 2018-2019 рр, %.

Найменування статті	2018	Відхилення	2019	Відхилення
Кредити юридичним особам	42,8	-2	43,8	1
АПК та харчова промисловість	15,5	-0,2	12,2	-3,3
Товари народного споживання	5,2	-2,1	7,5	2,3
Інше	22,1	0,3	24,2	2
МСП	57,2	2	56,2	-1
Надання побутових ,індивідуальних та	17,9	3,8	15,3	-2,6
АПК та харчова промисловість	13	10,9	14,5	1,5
Товари народного споживання	8,3	7,3	10,3	2
Інфраструктура	3,7	-30,9	3,8	0
Інше	14,2	11	12,3	-1,8
Всього кредити та аванси	100	0	100	0

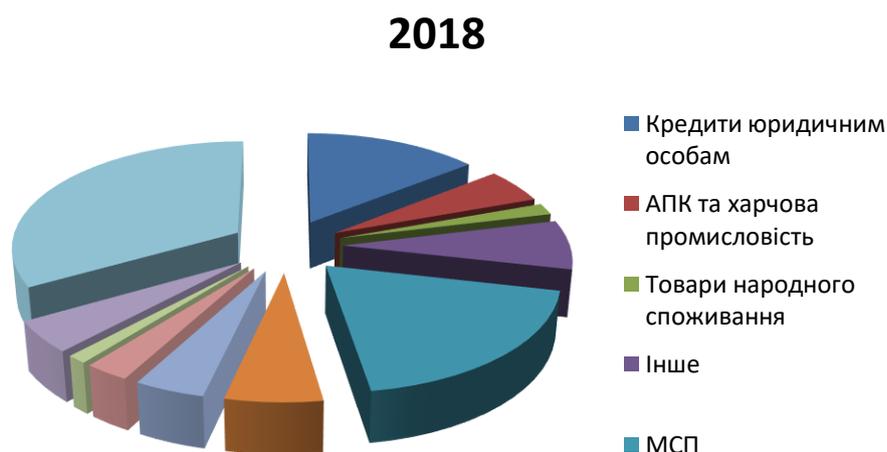

Рис.2.16. Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»
запозичальниками у 2018-2019 рр.

*Складено автором [табл. 2.14]

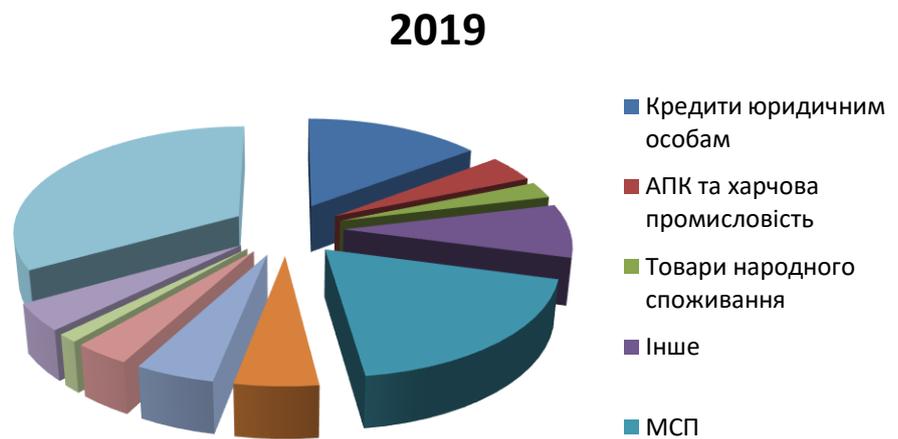

Рис.2.17. Аналіз структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» запозичальниками у 2018-2019 рр.

*Складено автором [табл. 2.14]

В обох випадках частка виробників споживчих товарів також збільшилася з 7,3% до 7,5%, з 1% до 10%. За весь аналізований період частка інфраструктури значно знизилася з майже 35% до майже 4%.

На сьогоднішній день портфель продуктів фізичних осіб складається з 9 кредитних продуктів:

- 1) універсальна картка Visa & Mastercard;
- 2) послуга в частині оплати;
- 3) послуганегайна оплата;
- 4) кредитнегайна оплата, кредит готівкою;
- 5) фінансовий лізинг, авто в розстрочку ;
- 6) житловий кредит;
- 7) іпотека до 10%;
- 8) кредитний депозит ;
- 9) кредити, надані нерухомістю.

Запропонована система лімітування кредитного портфеля

АТ КБ «Приватбанк»[44]

База	Ліміт
Надання кредитів без погодження з кредитними комітетами	для фізичних осіб – не більше 7 тис. грн.; для юр. осіб – не більше 25 тис. грн.
максимальна сума кредиту	
Обов'язковість забезпечення	Виключення становить лише кредитування через кредитні картки

Відповідно до обраної моделі кредитної політики частка кредитів у структурі активів повинна бути збільшена з 19% до 50%.

Слід зазначити, що ці зміни повинні здійснюватися поступово, таким чином збільшуючи вартість кредитного портфеля без збільшення його ризику, і тому реалізація цих заходів повинна плануватися не менше ніж на 5 років.

Визначивши результати дослідження ефективності кредитного портфеля українських банків, можна зробити висновок, що банківська система України знаходиться в дуже складному фінансовому становищі. Багато прострочені кредити призводять до втрати банками можливості повертати гроші на фінансові операції, що негативно позначається на довірі до всієї банківської системи українців.

Це також призводить до проблем з платоспроможністю та ліквідністю банку. У зв'язку з цим слід зазначити, що вивчення нових методів кредитного менеджменту має велике значення для банківської системи України, оскільки це складний і проблемний, важливий підхід до вирішення, який включає в себе створення ефективної методики оцінки ефективності управління кредитним портфелем.

Тому необхідно діагностувати кредитний портфель, оскільки його результати використовуються для прийняття управлінських рішень для досягнення цілей кредитної політики банку.

2.4. Оцінка кредитного ризику за операціями з фізичними особами

Під час оцінки кредитного ризику розрізняють індивідуальний та портфельний кредитний ризик. Джерелом індивідуального кредитного ризику є окремий, конкретний контрагент банку - позичальник, боржник, емітент цінних паперів. Оцінка індивідуального кредитного ризику передбачає оцінку кредитоспроможності окремого контрагента, тобто його індивідуальну спроможність своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за взятими зобов'язаннями.

Кількісний аналіз кредитного ризику полягає в оцінці кредитоспроможності позичальника і спирається на низку методів, серед яких коефіцієнтний метод, метод експертних оцінок, статистичні методи, методи комплексного аналізу тощо.

Якісний аналіз кредитного ризику полягає в ідентифікації чинників ризику (виявленні його джерел) і вимагає від керівництва банку ґрунтовних знань, досвіду та інтуїції у цій сфері діяльності.

Його доцільно здійснювати у двох аспектах:

1) визначення можливих джерел кредитного ризику, оцінка якісних показників кредитоспроможності позичальника та аналіз відповідності параметрів кредиту положенням кредитної угоди;

2) визначення суб'єктивної складової кредитного ризику, виявлення інтересів суб'єктів ризику тощо. Портфельний кредитний ризик виявляється у зменшенні вартості активів банку (іншій, ніж внаслідок зміни ринкової процентної ставки).

Джерелом портфельного кредитного ризику сукупна заборгованість перед банком за операціями, яким притаманний кредитний ризик (кредитний портфель, портфель цінних паперів, портфель дебіторської заборгованості тощо).

Оцінювання портфельного кредитного ризику передбачає оцінювання концентрації та диверсифікації активів банку. Банк із метою розрахунку розміру

кредитного ризику на груповій основі об'єднує фінансові активи в групи з однорідними характеристиками кредитного ризику відповідно до порядку, встановленого «Положенням про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», що затверджене Постановою Правління НБУ № 351 від 30.06.2016 р[5].

Банк із метою розрахунку розміру кредитного ризику за активом відповідно до вимог цього Положення та внутрішньобанківського положення визначає значення кожного з компонентів кредитного ризику (PD, LGD та EAD) залежно від виду боржника/контрагента [юридична особа (крім банку та бюджетної установи), фізична особа, бюджетна установа, банк, боржник - емітент цінних паперів], виду активу, виду забезпечення, валюти боргу (національна або іноземна), способу оцінки активу (на індивідуальній або груповій основі).

Банк визначає кредитний ризик за такими видами активних операцій:

- 1) кредити, надані юридичним та фізичним особам;
- 2) кредити та вимоги до банків (включаючи операції зворотного репо, розміщення коштів на кореспондентських рахунках, кошти в розрахунках);
- 3) фінансова дебіторська заборгованість;
- 4) дебіторська заборгованість за господарською діяльністю;
- 5) боргові цінні папери;
- 6) акції та інвестиції в інші компанії;
- 7) похідні фінансові активи.

Негативним фактором, який призводить до зростання ризиків у процесі кредитування, зокрема фізичних осіб, є те, що банки користуються недосконалими внутрішніми методиками оцінки платоспроможності позичальників, які не враховують у повному обсязі вимог щодо класифікації кредитних операцій, встановлених положенням «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків», затвердженим постановою Правління Національного банку України від 06.07.2000 р. № 279

Кредитний ризик при кредитуванні фізичної особи може бути пов'язаний з простроченням платежу через:

- неплатоспроможність позичальника;
- нецільовим використанням кредиту;
- збитковістю галузі застосування кредиту;
- забезпеченістю і видами застави;
- невиконанням попередніх зобов'язань за кредитами банку;
- безперспективністю подальшого розвитку позичальника;
- складним фінансовим станом позичальника тощо.

З метою управління індивідуальним кредитним ризиком структурні підрозділи Банку мають здійснювати аналіз кожного кредитного/інвестиційного проекту та надавати відповідні висновки кредитним комітетам банку.

З метою диверсифікації фінансових ризиків при здійсненні активних операцій банком, мінімізації кредитних ризиків необхідно затвердити оптимальний перелік страхових випадків, які підлягають страхуванню в акредитованих банком страхових компаніях.

Загалом існує безліч класифікацій кредитного ризику. Наприклад в залежності від виду кредитного продукту банку можна виокремити[10]:

- кредитний ризик при автокредитуванні;
- іпотечний кредитний ризик;
- кредитний ризик за операціями овердрафт;
- ризик за операціями з кредитними картками тощо. За характером впливу на кредитний продукт відрізняють:

- основні ризики (прямі);
- супутні ризики (непрямі).

В залежності від груп позичальників можна виділити кредитний ризик за операціями з:

- фізичними особами та юридичними особами
- суб'єктами господарювання (різних форм власності);

– банківськими установами (резидентами і нерезидентами) та небанківськими фінансовими установами;

– державою.

Як вже зазначалось, кредитування неминуче супроводжують неплатежі за кредитами і прострочення заборгованості. Відмінністю є те, що в одних кредиторів прострочена позичкова заборгованість займає лише невелику частку в кредитному портфелі, в той час коли для інших її наявність призводить до серйозних проблем.

Поштовхом до виникнення простроченої заборгованості за кредитами фізичних осіб слугує неякісна оцінка позичальника при оформленні та видачі кредиту. Саме тому скорочувати прострочену заборгованість потрібно на початкових етапах кредитування.

Серед елементів організації кредитного процесу виділяють:

- здійснення кредитних операцій кредитування окремих позичальників, тобто взаємодія з клієнтом, розгляд документів, укладення кредитних договорів та реєстрація фактів кредитних угод;

- прийняття рішення про надання позики (відмову у видачі позики), зміну умов кредитного договору, пролонгацію кредитів, вибір варіантів реструктуризації заборгованості;

- управління кредитними ризиками і кредитним портфелем банку як сукупністю конкретних кредитів.

Для оцінки небезпеки виникнення ризику персоналу банку потрібно визначити причини і чинники виникнення кредитного ризику, його розміри та методи, за допомогою яких можливе їх подолання. Це допоможе своєчасно вжити заходи щодо його мінімізації, або взагалі його уникнути. Існує багато способів мінімізації кредитного ризику[4, с. 108]:

- розподіл;
- зовнішнє страхування;
- нормування кредитів;
- диверсифікація;
- лімітування кредитів;

- створення резервів;
- достовірна оцінка кредитоспроможності позичальника. Однак найважливішим способом мінімізації являється оцінка кредитоспроможності позичальника.

Такий аналіз сприяє отриманню визначальної інформації, на основі якої приймається рішення про можливість та умови надання позики.

Глибина аналізу залежить від наявності або відсутності в минулому кредитних відносин банку з конкретним позичальником, від результатів його фінансово-господарської діяльності (для юридичної особи), обсягу та строків надання кредиту[13].

Оцінка кредитоспроможності фізичної особи визначається за результатами якісних характеристик (особиста кредитоспроможність) та за результатами аналізу кількісних показників (економічна кредитоспроможність), підтверджених відповідними документами і розрахунками.

Якісними характеристиками фізичної особи являються:

- вік і стан здоров'я клієнта;
- загальний матеріальний стан клієнта;
- соціальна стабільність;
- кредитна історія.

Кількісними показниками оцінки кредитоспроможності фізичної особи є:

- сукупний чистий дохід та прогноз на майбутнє;
 - накопичення на рахунках в банку;
 - забезпечення (застава рухомого та нерухомого майна, наявність страхових полісів) та рівень його ліквідності[13].
- Через оцінку кредитоспроможності позичальника комерційний банк може визначати рівень кредитного ризику, який вона прийме на себе, якщо буде мати кредитні взаємовідносини з цим клієнтом.

Під час прийняття рішення про видачу кредиту потрібно більше уваги приділити аналізу стану домогосподарства, котре являє собою економічну одиницю. Воно може складатися з однієї чи більше осіб, які ведуть спільне господарство, що забезпечує економіку факторами виробництва і витрачає

зароблені на цьому кошти на поточне споживання товарів і послуг, а також заощаджує з метою задоволення своїх потреб.

Кредитний ризик є передумовою конкурентоздатності банку, він є чинником підвищення ефективності банківської діяльності. Таким чином, зазначимо, що для стійкого функціонування банківської установи на ринку та подальшого розвитку його діяльності необхідно аналізувати фактори виникнення ризику кредитування фізичних осіб банку та дослідити і виявити його шляхи мінімізації. Мінімізація рівня ризиків дає змогу отримати стійкий прибуток та забезпечує стабільне функціонування банківської установи на ринку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ

3.1. Сучасні тенденції кредитування на ринку банківських послуг

Дослідження стану міжбанківського кредитного ринку особливо важливе в умовах нинішньої кризи в українській економіці, оскільки воно відіграє значну роль у підвищенні ліквідності та платоспроможності банківських установ і в забезпеченні стабільного розвитку банківської системи в цілому.

Така ситуація обумовлена підвищеними вимогами банківської системи, стабільністю кредитного та інвестиційного потенціалу, а також спадом виробництва, який спостерігається в останні роки, значним відтоком депозитів юридичних і фізичних осіб, а також періодом їх розміщення в банках.

Передумови для продовження кредитування:

- інфляція сповільнюється;
- фінансова стабільність залишається;
- банки володіють достатньою ліквідністю для кредитування;

- банки мають резерви капіталу для формування кредитного портфеля;
- практика пов'язаного кредитування більше не існує, банки можуть використовувати більше коштів для кредитування «ринкових» компаній;
- проблемні кредити належним чином обслуговуються і не чинять тиску на фінанси банків;
- вони посилили захист прав кредиторів, зокрема Закон «Про банкрутство» і закон «Про захист прав кредиторів»;
- на ринку з'явилося кілька якісних позичальників, які нормалізували боргове навантаження після кризи, з'являються нові підприємства, які швидко ростуть;
- процедури оцінки банками платоспроможності МСП були максимально спрощені.

Були враховані запити десятків банків про спрощення правил регулювання в частині оцінки кредитного ризику. Важливість міжбанківського кредитування посилюється тим фактом, що в умовах фінансової нестабільності і кризових процесів банківські установи потребують оперативних кредитних інструментах для виконання своїх поточних зобов'язань.

Однак слід зазначити, що серед існуючих фінансових інструментів банківські кредити найбільш швидко реагують на зміни кон'юнктури фінансового ринку. Тому банківські установи все частіше розглядають міжбанківські кредити в якості операційних ресурсів для активних операцій в інших місцях фінансового ринку. Тому особливо важливо вивчити сучасні тенденції на ринку міжбанківського кредитування

В даний час Україна стикається з низькими проблемами в розвитку світової фінансово - економічної кризи. Світова економічна криза вплинула на функціонування фондового, грошового і валютного ринків в умовах відкритості української економіки.

Були проблеми і в реальному секторі економіки. Україна стикається з ліквідністю міжбанківського ринку, різким зниженням вартості активів, відсутністю кредитних джерел і уповільненням економічного зростання[1].

Банківська система відіграє важливу роль у розвитку економічних відносин між учасниками фінансового ринку. Це пов'язано з тим, що банки є одним з найважливіших елементів в структурі економіки для організації руху фінансових потоків. Вони складають основу кредитної системи країни, концентруючи більшу частину її ресурсів.

Банківська система - це та сфера діяльності, в якій найбільш динамічно і активно відображаються всі позитивні і негативні економічні явища[2].

У сучасних умовах для України характерна обґрунтована банківська модель функціонування національної економіки, в якій ставиться мета пошуку нових напрямків забезпечення стабільності банківської системи та зниження ймовірності виникнення системних ризиків за рахунок диверсифікації діяльності банківських установ. Розширення спектру банківських послуг для клієнтів дозволить перерозподілити фінансові ризики[3].

З метою створення резервів для підвищення ефективності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» ми можемо використовувати такий метод стратегічного аналізу, як SWOT-аналіз, для визначення сильних і слабких сторін кредитної діяльності з урахуванням можливостей і ризиків, створюваних зовнішнім середовищем, які надають важливий вплив на комерційну діяльність банку, але на які не може вплинути сам Банк.

Розпочати аналіз SWOT потрібно з аналізу сильних та слабких сторін АТ КБ «ПриватБанк»[4].

Таблиця 3.1

SWOT – аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Велика кількість відділень	Висока залежність від приватного сегменту, який складає більше 80 %
велика кількість терміналів самообслуговування	Висока ризикованість кредитного портфелю вимагає створення великих резервів
Наявність зручних мобільних додатків	Велика кількість неактивних або низькоактивних клієнтів
Широкий асортимент банківських послуг та продуктів	У структурі активів на кредитну діяльність приходить лише до 20%

Отже, згідно з таблицею 3.1, можна зробити висновок, що, незважаючи на погіршення ситуації в країні через глобальну пандемію, це дає Банку більше можливостей, ніж загроз.

Розвиток виробництва неможливий без розширення та оновлення фондів компанії, ці заходи вимагають залучення сторонніх фінансових ресурсів, перший з яких відноситься до банківських кредитів;

- зниження конкуренції на внутрішньому ринку за рахунок одночасного введення активної державної допомоги, підвищення доступності кредитних джерел;

- виявлення можливості закриття кордону робить виробництво більш привабливим на території кожної країни, яка є активним споживачем цієї продукції і може сприяти попиту на кредитні джерела, необхідні для створення нових виробничих підприємств;

Що стосується сильних сторін, то вони дозволяють Банку перетворювати багато загрози в можливості.:

- перш за все, це широкий спектр кредитних продуктів, особливо в корпоративному сегменті, з хорошими процентними ставками;

- по-друге, багато мобільних додатків дозволяють отримувати кредитні послуги, не виходячи з дому, не відвідуючи банківський рахунок, це особливо важливо для вразливих сегментів роздрібної торгівлі;

- по-третє, у важкі часи становище Держбанку підвищує довіру населення до цього банку, сприяє підвищенню лояльності банку до існуючих і потенційних клієнтів.

Згідно зі звітом НБУ [5] про економіку України, склалися досить сприятливі умови для розвитку банківського сектора, а збільшення депозитів на відповідному рівні для підтримки кредитування, а також подальше зростання попиту на банківські послуги і продукти для населення і бізнесу забезпечили високу рентабельність банківської діяльності[5].

Якщо говорити про 2019 рік, то досить високий рівень економічної активності цього року сприяв підвищенню ефективності та прибутковості

банківської діяльності: зростання ВВП склало 3,2%, що відповідає цьому показнику в 2018 році.

Однак основні фактори, що призводять до зростання, змінилися: у порівнянні з 2018 роком, коли показники таких галузей, як виробництво товарів і послуг за основними видами економічної діяльності, зокрема обробна промисловість і сільське господарство, значно зросли, в 2019 році, незважаючи на виробництво зернових, ці галузі значно сповільнили зростання, а в кінці року відбулося зниження індексу виробництва товарів і послуг за основними видами діяльності.

Високий внутрішній попит призвів до значного збільшення ключових показників у секторах будівництва, торгівлі та послуг.

З січня 2019 року національна валюта зміцнилася: офіційний курс гривні по відношенню до долара США в 2019 році виріс на 14%. Порівняно з обмінним курсом на кінець грудня.

Зміцнення національної валюти призвело до зниження інфляції з 9,8% в 2018 році до 4,1% в 2019 році. Іншими факторами, що сприяють уповільненню інфляції, були зниження нижчих світових цін на енергоносії і тиск з боку поставок сирого продовольства.

У 2019 році НБУ знизив облікову ставку в 5 разів з 18,0% до 13,5% річних. У січні 2020 року НБУ продовжив пом'якшення грошово-кредитної політики, знизивши облікову ставку на 250 базисних пунктів до 11,0%.

Це пов'язано зі значним зниженням інфляційного тиску на горизонті грошово-кредитної політики, зокрема через зміцнення курсу гривні та низькі ціни на енергоносії[70].

У 2020 році ситуація значно погіршилася: поширення спалаху вірусу корони, що почався на початку 2020 року, призвело до рецесії у світовій економіці, що призвело відповідно до значного уповільнення економічної активності в Україні[6].

Очікувалося, що введення урядом тимчасового обмеження на підприємницьку і соціальну діяльність з березня по початок квітня 2020 року в поєднанні зі значним зниженням світового попиту призведе до значного

погіршення основних показників економіки країни, що в свою чергу негативно позначиться на банківській системі України і призведе до подальшої девальвації гривні по відношенню до долара США і євро[6].

Ще однією тенденцією розвитку банківської справи є універсалізація функціонування сучасних комерційних банків. У рамках тенденції до універсалізації комерційні банки мали нетипові операції-лізинг, факторинг, проектне фінансування, управління інвестиційним портфелем клієнтів, консультаційні послуги тощо - вони швидко розвивалися[1].

В останні роки універсальність банківської діяльності характеризується наявністю в розвинених країнах кредитних систем з ринковою економікою, кожна з яких має свої особливості. Ця тенденція найбільш розвинена в банківській системі Німеччини, де домінуючу роль відіграють універсальні комерційні банки, на частку яких припадає близько 90% кредитних установ країни, і які здійснюють різні банківські операції, за винятком випуску банкнот і надання іпотечних кредитів[1].

Підводячи підсумок вищезазначеного, можна зробити висновок, що одним з основних факторів відновлення підтримки економічного зростання в Україні є національна збалансована грошово-кредитна політика банку країни.

Його основними завданнями є орієнтація кредитної політики в сучасних умовах банківських установ на реальний сектор економіки, стимулювання інвестиційного кредитування та стабілізація всієї банківської системи. Ефективний контроль за рухом фінансового капіталу необхідний для стабілізації економіки країни і вихід з кризи, своєчасне коригування обсягу коштів та їх цільового призначення.

Перспективами подальшого вивчення має стати дослідження ролі позикових коштів у розвитку банківського капіталу в сучасних кризових ситуаціях розвитку вітчизняної економіки.

3.2. Напрями вдосконалення операційного кредитування фізичних осіб з урахуванням зарубіжного досвіду та в умовах пандемії

У поточних економічних умовах, викликаних наслідками пандемії, АТ КБ «ПриватБанк» ввів додаткові «кредитні канікули» для позичальників за кредитними програмами «житловий кредит» та «кредит під заставу нерухомості».

«Кредитні канікули» надаються банком клієнтам, які відчують фінансові труднощі (звільнення, відпустка за свій рахунок і т.д.) - карантинні обмеження.

Такі клієнти матимуть право відкласти всі регулярні платежі, шляхом відповідного укладення додаткових угод, що стосуються кредитного договору або договору оренди, після завершення карантину[7].

У 2020 році ситуація значно погіршилася. Поширення пандемії коронавірусу, що почалася на початку 2020 року, призвело до рецесії світової економіки, що призвело відповідно до значного уповільнення економічної активності в Україні.

Очікувалося, що введення урядом тимчасового обмеження на ділову і соціальну активність з березня по початок квітня 2020 року в поєднанні зі значним зниженням світового попиту призведе до значного погіршення основних показників економіки країни, що в свою чергу негативно позначиться на банківській системі України і призведе до подальшої девальвації гривні по 17 березня. згідно із законодавством, у разі виникнення проблем, пов'язаних з обслуговуванням боргу, пов'язаних з епідемією та карантинном, ПриватБанк не застосовує штрафні санкції або пені за прострочення платежів[7].

Сьогодні ринок Фінтеху передбачає, що пандемія Covid-19 призводить не тільки до економічного спаду в США і Європі, але і в Україні. Щоб уникнути впливу на економіку, уряд має вжити заходи, а саме підтримати споживчий попит шляхом внесення поправок в Закон про кредитну політику[6].

17 березня Верховна Рада України внесла зміни до Закону № 3220 «Про підтримку позичальників». Законопроект № 10 в ході реалізації заходів по боротьбі з коронавірусною інфекцією.

Законопроект спрямований на введення податкових і неподаткових пільг, розмежування штрафів і пені, термінів подачі податкових декларацій і т.д. згідно

з цією поправкою, на період з 1 березня по 30 квітня поточного року позичальник звільняється від відповідальності кредитної організації.

Це означає, що кредитор не має права стягувати і стягувати штрафи за обслуговування споживчого кредиту. Виняток становить випадок, коли плаваюча ставка була заздалегідь зафіксована в контракті.

Статистика 2019 року, за даними Національного комітету фінансових послуг, говорить про те, що населення України прийняло мікропозик на загальну суму понад 100 млрд грн, що на 41% (або 29,3 млрд грн) більше, ніж у 2018 році. Послугами небанківського фінансового сектору скористалися понад 10 мільйонів українців, що становить чверть населення країни. Середній розмір кредиту становить близько 5000 гривень, середня процентна ставка-1,9% в день. За даними НБУ, на початок 2020 року ставка за непрацюючими кредитами становила 48,4%.

Через введення карантину велика частина населення залишиться без засобів до існування. Сюди приходять мікропозики, які довірені позичальникам і які добре зарекомендували себе на фінансовому ринку України.

У зв'язку з глобальною пандемією і скороченням тимчасових робочих місць мікрокредити будуть збільшуватися в міру того, як люди потребуватимуть фінансової підтримки.

Зараження вірусом коронавірусавплинуло не тільки на роботу багатьох компаній і підприємств, а й на повсякденне життя українців.

Найголовніше для всіх під час карантину-знайти ефективні і правильні рішення проблем, які поставили всіх нас в таку ситуацію: не панікувати, піклуватися про себе і своїх близьких і, по - можливості, працювати на відстані.

До кінця квітня цього року всі штрафи за прострочення платежів за кредитами були скасовані. Але це не означає, що вам не потрібно платити кредитні кошти.

Сім кроків, які були зроблені для забезпечення готовності до пандемії

1	Побудова корпоративної підтримки та лояльності
2	Визначення критичних бізнес-процесів та їхніх залежностей
3	Визначення нормативних вимог та актуалізація типових договорів
4	Визначення необхідних навичок та розподіл персоналу, забезпечення навчання
5	Підготовка плану дій, розробка сценаріїв та їхнє стрес-тестування
6	Реалізація та документація
7	Огляд, тестування та оновлення

*Складено автором[32]

Беручи до уваги необхідність підвищення рівня надійності та фінансової стабільності банків на внутрішньому та міжнародному ринках під час пандемії, такі заходи повинні бути прийняті:

- підвищення здатності банків підтримувати ліквідність за допомогою програм фінансового оздоровлення;
- збільшити резервні вимоги за кредитними операціями за кредитами, інформація за якими відсутня в кредитній історії;
- оптимізувати структуру капіталу, активів і зобов'язань виходячи з цілей забезпечення фінансової стійкості банків та їх позитивного впливу на розвиток реального сектору економіки;
- посилення вимог до прозорості корпоративного управління банками, зокрема до виявлення реальних власників банків та їх відповідальності за підтримку фінансової стабільності банків;
- забезпечення пропорційного збільшення регулятивного капіталу і складових активних і пасивних операцій;
- підвищення ефективності управління активами і пасивами з метою запобігання необґрунтованого збільшення відрахувань з регулятивного капіталу, зокрема відрахувань, пов'язаних з нарахованими, але не виплаченими доходами;
- розробка стратегічних цілей залежно від ситуації в країні;

- більш активно застосовувати процес реорганізації банків шляхом приєднання або консолідації та реструктуризації банків шляхом закриття збиткових філій[5].

Ряд факторів, що визначають ефективність банківської діяльності (економічні, правові, організаційні, кадрові і т.д.), психологічний фактор довіри населення також займає важливе місце.

Є дві складові: довіра населення до національних грошей - гривні і довіра до банків.

Підвищення довіри до банків є невідкладним завданням національного значення. Затримка з рішенням може значно уповільнити розвиток економіки країни в найближчому майбутньому. Тому необхідно негайно вжити заходів. По-перше, повинні діяти самі банки.

В умовах стрімкого загострення конкуренції виживуть ті, хто користується найбільшою довірою населення.

Для підвищення довіри до банків необхідно створити навколо банків Соціально позитивний імідж. Зараз, на жаль, така картина нікого не хвилює, навіть самих банкірів[6].

Загальний економічний ефект від підвищення довіри населення до банків може бути досягнутий в наступних областях:

- за рахунок збільшення бази фіндування банків активізується приплив депозитів за рахунок збільшення кредитних та інвестиційних вкладів в економіку, що покращує надання фінансових ресурсів підприємствам і, в свою чергу, підвищує фінансове становище останніх;

- за рахунок скорочення банківських ресурсів і, отже, вартості кредитів, так як населення збільшує депозити, довіряючи банкам, навіть у разі зниження процентних платежів;

- шляхом посилення стимулюючої ролі заробітної плати у підвищенні її продуктивності як одного з основних факторів економічного зростання[7].

І ще одне. Для зміцнення довіри найбільш компетентної частини населення до банків важливо знизити політичні ризики їх діяльності. Той факт,

що політичні ризики для банківських клієнтів є найбільш очевидними, є чи не першим застереженням від інвестування в банки.

Базові рекомендації щодо управління ризиками COVID-19 у процесі забезпечення безперервної діяльності

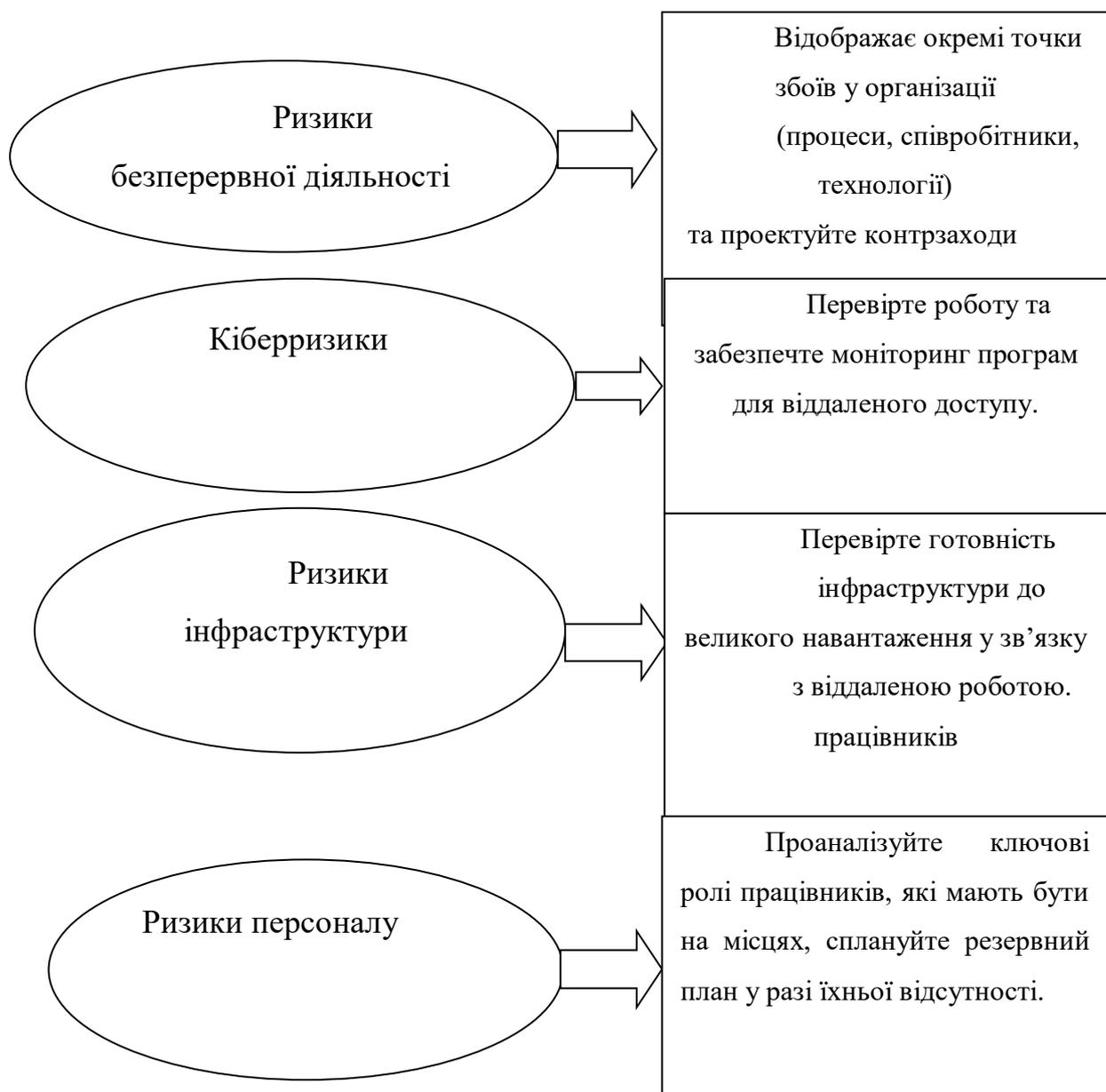

Рис. 3.1. Управління ризиками при COVID – 19[45]

З урахуванням ситуації в інших країнах пандемія внесла зміни на китайські фондові біржі, де обсяг торгів 2020 р. з 21 січня почав знижуватися.

Однак 27 січня через збільшення числа випадків падіння торкнулося європейські фондові біржі.

Подальший розвиток подій призвів до обвалу світового фондового ринку.

Таблиця 3.2

Рейтинг фінансового здоров'я банків під час пандемії[47]

Назва	Активи, тис. грн	індекс нормативів	Індекс нормативів, місце	індекс ефективності	Індекс ефективності, місце	Загальний індекс	Місце
АТ "Ідея Банк"	8292442,162	1,724626922	8	1,306406695	1	3,031033617	1
АТ "СІТІБАНК"	31728819,18	1,913117732	3	0,558226774	6	2,471344506	2
АТ "А - БАНК"	8647068,485	1,518523967	16	0,885349595	2	2,403873562	3
АТ "МІБ"	5040736,625	1,59847404	14	0,758190772	3	2,356664812	4
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	23330681,34	1,508837676	17	0,701721037	5	2,210558713	5
АТ "ІНГ Банк Україна"	12577893,15	1,998773069	2	0,210799787	24	2,209572856	6
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	572099554	1,448526367	24	0,724326382	4	2,172852749	7
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	98662062,16	1,720846391	9	0,391826619	11	2,11267301	8
АТ "АБ" РАДАБАНК "	2170134,864	1,774712331	6	0,266066448	18	2,040778779	9

Даний рейтинг цікавий для аналізу, оскільки банки повинні стати рушійною силою відновлення вітчизняної економіки, а їх фінансове здоров'я визначає можливості та перспективи розвитку бізнесу.

У той же час розрив між найбільш і найменш фінансово стійкими банками скоротився, але в основному це пов'язано з тим, що менеджери з кредитних

рейтингів з об'єктивних причин показали більш низьку ефективність використання своїх активів. Звичайно, мова йде про кризу, викликану коронавірусом (максимальне значення цього показника становило 6,36 на початку 2020 року і 3,03 в першому кварталі 2020 року).

Однак можна зробити висновок, що банки не стали проблемними за результатами рейтингу (мінімальне значення цього показника становило 0,54 на початку 2020 року і 0,61 в першому кварталі 2020 року).

У порівнянні з результатами, досягнутими на початку року, перший квартал показав кращу динаміку поліпшення показників фінансового здоров'я:

- ВАТ «ОЩАДБАНК»
- ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР «АВ»
- АТ «ПРАВЕКС БАНК»
- АТ «МІБ»
- АТ «Піреус Банк МКБ»
- АКБ «ІНДУСТРІАЛБАНК»
- АТ «Deutsche Bank DBU»

Однак наступні банки продемонстрували погіршення свого фінансового становища:

- ВАТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»
- АТ «Укрексімбанк»
- АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»
- АТ «ОТП БАНК»

Всі інші банки, названі «corona-crisis», «відчули» стабільність.

Активи, тис. грн

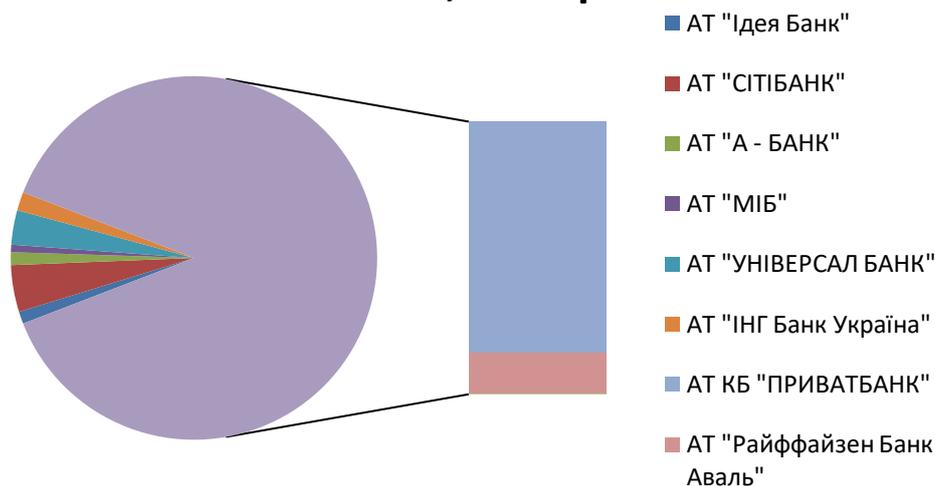

Рис.3.2. Рейтинг фінансового здоров'я банків під час пандемії

*Складено автором [табл 3.2]

Разом з тим, як було зазначено вище, криза вплинула на фінансове здоров'я банків. В середньому, значення цього показника погіршилося з 2,61 в минулому рейтингу до 1,80 балів зараз.

В основному це пов'язано з погіршенням індексу ефективності (оцінює здатність банку генерувати прибуток і відображає ефективність використання його активів) з 1,17 до 0,32.

Якщо говорити про плив COVID-19 на українську економіку, то можна зробити загальний висновок, що стався Рецидив через спалах коронарного вірусу і карантинних заходів, введених відповідно до ВВП України, Міністерством економічного розвитку, торгівлі та сільське господарство склало 6,5% у першому півріччі 2020 року.

За даними Національного банку України (НБУ), прогнозується зниження ВВП у 2020 році не менше 6% .

Однак, за даними МВФ, українська економіка змінюється наступним чином 8,2% у 2020 р. Карантин підірвав моральний дух споживачів і майже закрити кілька галузей промисловості – роздрібна торгівля, готельні та ресторани, а також Повітряний транспорт. Доходи бюджету скоротилися у результаті карантину, українські компанії заморозили інвестиції та виробничі ланцюжки.

У секторах, де пом'якшені карантинні обмеження і до яких вони відносяться, швидко зростає споживчий попит, головним чином у роздрібній торгівлі та сфері послуг. Ситуація ускладнюється промисловим та інвестиційним попитом.

На рисунку 3.3 наведені загальні канали впливу пандемії на економіку України.

Так, за кілька місяців карантинного періоду (з початку квітня число безробітних на початку липня збільшилася більш ніж на 48%.)

Для порівняння, в 2019 р. з 1 липня в Україні було зареєстровано 287 086 безробітних це (у 1,8 рази менше, ніж у 2020 р. з 1 липня 2007 р.).

Карантин впливає на заробітну плату. Згідно з опитуванням Info Sapiens, менше половини респондентів, які працювали до карантину, отримали повну зарплату в березні.

Вперше з квітня 2016 року реальна заробітна плата знизилася на 0,5 відсотка з березня 2016 року, через нижчу ділову активність і нижчий попит на робочу силу.

Канали впливу пандемії COVID- 19 на українську економіку

Рис.3.3 Канали впливу пандемії на загальну економіку України

*Складено автором [49].

У той же час кількість співробітників на місяць серед респондентів скоротилася на чверть, третина українців взагалі втратили свій дохід або роботу, та оскільки втратили регулярний сімейний дохід.

Загальний економічний ефект від підвищення довіри населення до банків може бути досягнутий в наступних областях:

- за рахунок збільшення бази фондування банків активізується приплив депозитів за рахунок збільшення кредитних та інвестиційних вкладів в економіку, що покращує надання фінансових ресурсів підприємствам і, в свою чергу, підвищує фінансове становище останніх;

- за рахунок скорочення банківських ресурсів і, отже, вартості кредитів, так як населення збільшує депозити, довіряючи банкам, навіть у разі зниження процентних платежів;

- шляхом посилення стимулюючої ролі заробітної плати у підвищенні її продуктивності як одного з основних факторів економічного зростання.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки: Здійснення кредитних операцій є важливою і необхідною частиною банківської діяльності. Сьогодні банківська система України знаходиться в дуже складному фінансовому становищі.

У зв'язку з цим слід зазначити, що вивчення нових методів управління кредитним портфелем має велике значення для банківської системи України, так як це складна і багатопланова проблема, пріоритетний підхід до вирішення якої повинен включати в себе створення ефективної методики оцінки ефективності управління кредитним портфелем, спрямованої не тільки на прибутковість, але і на реальний рівень ризику кредитних операцій.

Метою дослідження дипломної роботи є АТ КБ «ПриватБанк» - один з українських державних, великих, універсальних комерційних банків, що спеціалізується на обслуговуванні та кредитуванні населення, який відіграє провідну роль у цьому сегменті.

Позитивний вплив на розвиток банківського кредитування на споживчі запити також надали: вдосконалення методичного забезпечення організації кредитування, розробка відповідного внутрішнього банківського регулювання; спрощення процедури видачі кредиту; зниження частки грошей в емісії або погашенні кредитів, що знижує вартість банкнот в обігу, а також посилення контролю за цільовим використанням кредиту; підвищення уваги до цих кредитів широкому загалу; розширити обсяг і види кредитів населенню на придбання житла і будівництво.

Одним з найбільш привабливих, перспективних напрямків банківського кредитування роздрібного споживача має стати надання забезпечених кредитів на нерухомість, серед яких деякі перспективи можуть бути пов'язані з кредитом зі зворотним ануїтетом, який забезпечує літніх домовласників у вигляді щомісячних фіксованих платежів протягом усього терміну дії кредитного договору.

Аналіз фінансової звітності, зокрема фінансових результатів, дозволяє зробити наступні висновки, що цей банк був націоналізований в кінці 2016 року зі збитками в 178 млрд грн, щоб запобігти банківській кризі, яка призвела б до його банкрутства.

Для його порятунку був наданий кредит у розмірі 155 мільярдів доларів. всього за три роки банк не тільки повернув зібрані у держави кошти, а й отримав найбільший збиток -32 мільярди гривень.

Таким чином, було доведено, що державна власність не завжди не вигідна і збиткова, тому вона не завжди помилкова;

- аналіз кредитної діяльності банку показав нетипову структуру його активів, в якій переважає частка суверенного боргу, пакет якого банк отримав в ході націоналізації, а вартість кредитного портфеля в структурі активів не перевищує 20%.

У самій структурі активів частка фізичних осіб перевищує частку фізичних осіб - понад 80%, ця структура пояснюється її орієнтацією з самого початку на обслуговування фізичних осіб, на корпоративний сегмент припадає всього близько 20%, майже порівну між двома частинами - юридичними особами і МСП. Ця структура досить ризикована, так як існує велика частина залежності до кінця 2016 року, коли банк довелося рятувати на державному рівні, виявилось, що це скоріше недолік, ніж перевага, крім того, це істотний негативний фактор, який істотно впливає на якість кредитного портфеля банку присутності, структура окремого кредитного запасу знецінених кредитів становить понад 210 млрд грн, які були успадковані колишніми власниками банку.

На цей портфель припадає понад 70% загальних резервів Банку для покриття потенційних збитків. Наявність такого портфеля вимагає не тільки додаткових фінансових ресурсів для залучення резервів, що знижує рентабельність фінансових ресурсів банку, так як ці резерви також можуть бути використані для розширення кредитної діяльності, негативно впливає на якість кредитного портфеля, значно знижуючи ефективність управління кредитним портфелем банку.

Аналіз також показав, що Банк має велику клієнтську базу, майже кожен другий українець сьогодні є клієнтом фінансової установи, але особливо в сегменті юридичних осіб, сьогодні більшість реальних клієнтів віднесені до низького рівня або взагалі не активні (наприклад, ті, хто час від часу має обмежену кількість банківських послуг), що також зазначено в списку. Всі ці проблеми в сукупності чинять негативний вплив на ефективність управління кредитним портфелем, яка в 2019 році не перевищила 8%, при прибутковості кредитного портфеля 6,6%, високому ризику, який в 2019 році досяг майже 80%.%. Виявлення слабких місць у кредитній діяльності банку та створення резерву для підвищення ефективності управління кредитами[50].

Отже, в якості основного резерву підвищення прибутковості кредитної діяльності банку були визначені наступні заходи:

- подальше збільшення кредитування в корпоративному сегменті (збільшення його частки в структурі кредитного портфеля майже до 70% як найбільш надійних позичальників в сучасних умовах, з тим щоб зробити їх більш гнучкими і менш залежними від структури свого окремого сегмента;

- зниження ризику кредитного портфеля банку. Для реалізації першого резерву необхідно посилити комунікаційну політику з метою активізації існуючих неактивних клієнтів банку, що ще більше збільшує обсяг кредитування і, отже, збільшує розмір процентного доходу і збільшує частку кредитного портфеля в активах банку.

З метою зниження ризику кредитного портфеля були запропоновані наступні заходи:

- удосконалення механізму оцінки кредитоспроможності потенційних позичальників;

- переглянути кредитні ліміти. З урахуванням всіх заявок була встановлена еталонна структура кредитного портфеля відповідно до рівня ризику, що дозволяє йому дотримуватися всі узгоджені ліміти.

Аналіз ефективності запропонованих заходів підтвердив їх високу ефективність за рахунок підвищення якості кредитного портфеля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бечко Т. Економічна природа кредиту і концепція розвитку кредитних відносин за сучасних умов: організаційно-правові засади Львів: Економіка, 2016, 22 с.
2. Сидор Г.В. Теоретичні аспекти переосмислення сутності кредиту: Уніфікація поняттєвого апарату відносин кредитування. Львів. С.224 - 231.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність»: Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 1998. 28 с.
4. Петрук О.М. Банківська справа: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 466 с.
5. Грабинський І. М. Сучасні економічні системи. Львів, 1996. 160 с.
6. Прасолова С.П. Кредитування і контроль: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Ліра-К, 2008. 202 с.
7. Господарський кодекс України: Офіц. текст. Київ: Право, 2017. 195 с.
8. Сорочинський Б.В. Гроші та кредит. Одеса, 2000. 36 с.
9. Хорошковський В.І. Всесвітній банк: кредитні ресурси міжнародного банку реконструкції та розвитку. Київ : Інтелект, 2007. 196с.
10. Регулювання банківської та інвестиційної діяльності в Україні. К., 1995. Т. 2. 220с.
11. Лобозинська С.М. Державне регулювання банківської системи України: монографія. Львів: Львів. нац. ун-т ім. Ів. Франка, 2010. 416 с.
12. Сопко В.В. Облік та аналіз в управлінні банківською діяльністю . Київ, 2010. 182с.
13. Лещенко Г. Т. Фінансування і кредитування банків. Київ, 2010. 353 с.
16. Енциклопедія банківської справи України. Київ , 2011. 680 с.
17. Васюренко В.О. Фінансове регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств: теоретичне узагальнення та прикладний аналіз : монографія. Харків : ХНЕУ, 2012. 100 с.
18. Коваленко Д.І. Гроші та кредит : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учб. літ., 2011. 330 с.

19. Кот Л.Л. Банківський кредит у трансформаційній економіці : Питання теорії, методології, практики. Київ : Знання України, 2010. 96 с.
20. Вовк В.Я. Кредитування і контроль. Київ :К: Знання, 2011.470 с.
21. Богомолів С.М. Процент за кредит. М., 2015. 109 с.
22. Васюренко В.О. Фінансове регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств: теоретичне узагальнення та прикладний аналіз : монографія. Харків , 2012. 100 с.
23. Хорошковський В.І. Всесвітній банк: кредитні ресурси міжнародного банку реконструкції та розвитку. Київ : Інтелект, 2010. 205 с.
24. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Київ. 1998. 24 с.
25. Євтух О. Кредит як соціально-економічне явище Київ: Вісник НБУ, 2011, С. 44–48.
26. Куочка В.В. Організація кредитних операцій банку 2017, С. 46-49.
27. Прасолова С.П.: Банківські операції: навч. посіб. та практ. 70 С.
28. Долінський Л.Б. Ідентифікація та кількісне оцінювання кредитного ризику комерційного банку. Київ. 2016. С. 180–189.
29. Савлук С.М. Теоретичні аспекти функціонування власного капіталу банків. Харків. 2010. С. 124-130.
30. Стратегія кредитного ризику комерційного банку К.: Знання. -2010. 274 с.
31. Страхарчук В.П. Ризики плптіжних систем: навч. посібник, Львів: ЛБІ МБУ, 2018. 94с.
32. Р.І. Тиркало, З.І. Щибиволок. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг. Київ. 2018. 236с.
33. Л. О. Примостка, П. М. Чуб. Управління банківськими ризиками: навч. посібник. Київ. 2016. 600с.
34. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/>.
35. Зозуля М.І. Удосконалення механізму управління фінансовою стійкістю банку URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/10507>.
36. Стратегія Національного банку України. Програма дій 2020

URL:<https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya—natsionalnogo—banku—ukrayini—programadiy—2020>

37. Мстоян К.В. Надійність банку: сутність, складові та фактори впливу *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1142>

38. Матеріали Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua/>

39. Матеріали Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua/dsg4>

40. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121—III. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121—14>

41. Васін С. Управління ризиками на підприємстві: Учбовий посібник. 2010. 304 с.

42. Глосарій банківської термінології Національного банку України URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734.

43. Сніщенко Р.Г. Фінансова стійкість банку в сучасних URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/Ekon/2009_32/25.pdf.

44. The Global Risks Report 2019, 14th Edition URL: <https://www.weforum.org/reports/the—global—risks—report—2019>

45. Основні показники діяльності банків України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish>.

46. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://www.privatbank.ua/gfj56>

47. Христин А. Сутність та чинники виникнення репутаційного ризику банків : *Науковий вісник*. Ужгород. 2016, 108 с.

48. Васюренко О. Ефективність кредитування фізичних та юридичних осіб банками України. *Щомісячний науково-практичний журнал НБУ*. 2014. С.5-19.

49. Пантелєєв В., Халява С. Фінансова стійкість комерційного банку: проблеми регулювання. 2007. 300 с.

50. Косова Т.І. Аналіз банківської діяльності: Навч., 2015. 486 с.

51. Ладюк О. Д. Банківська система України в умовах її інтеграції у світовий фінансовий простір. *Наука й економіка*. 2010 р. № 2.
52. Леончук І.Д. Операції центрального банку: Навч. посібник. - К.: Алеута, 2015. 143 с
53. Любунь О.С., Любунь В.С., Іванець І.В. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013.
54. Марцин В. С. Проблеми і шляхи підвищення капіталізації банківських установ в управлінні капіталом банку. *Фінанси України*. 2017. №2.
55. Горизонтальний (трендовий), вертикальний (структурний) аналіз. URL: https://pidruchniki.com/1122121364762/ekonomika/gorizontalniy_trendoviy_analiz
56. Власний капітал, його функції та складові. URL: <https://buklib.net/books/23257/>
57. Мрочко М. Причини втрати та шляхи відновлення довіри до банківської системи України: 2015 р.с 234.
58. Аналіз фінансової стійкості (стабільності) підприємства. URL: https://pidruchniki.com/14420125/ekonomika/analiz_finansovoyi_stiykosti_stabilnosti_pidpriyemstva
59. Аналіз кредиторської заборгованості. URL: https://pidruchniki.com/1832012642604/ekonomika/analiz_kreditorskoyi_zaborgovanosti
60. Аналіз платоспроможності і ліквідності. URL: https://pidruchniki.com/17910211/ekonomika/analiz_platospromozhnosti_likvidnosti
61. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/jky489>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 694
Заборгованість банків	7	25 069	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інші сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 765	675
Поточні позитивні активи	22	6 690	2 257
Інвестиційна нерухомість		2 633	3 379
Активи з права користування	10	1 738	1 703
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 962	4 650
Інші фінансові активи	12	3 467	2 228
Інші активи	13	6 901	9 295
Майно, що перейшло у власність банку як заставадержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 643	389 659
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		19	201
Кошти клієнтів	14	312 568	240 457
Зобов'язання орендарів з лізингу	31	1 844	1 734
Початкові зобов'язання з податку на прибуток	22	9	9
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	147	122
Інші фінансові зобов'язання	15	2 912	1 523
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 087	3 266
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 586	255 633
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 090	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв перецінки будівель	11	659	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерв перецінки валют		27	27
Накопичений дефіцит		(162 980)	(162 959)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		53 056	54 625
Частка неконтролюючих учасників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		53 057	54 626
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 643	389 659

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самарка
В.о. Голови Правління

В. В. Яриленко
Головний бухгалтер

Продовження додатку А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про прибуток чи збиток та інші сукупні доходи за рік, що закінчується 31 груднем 2020 року

року

У мільйонах українських гривень	Прок.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	18	33 583	33 541
Процентні витрати	18	(11 042)	(14 182)
Чистий процентний дохід		21 829	19 679
Відрахування до резерву на зменшення корисності	19	(1 171)	19
Чисті процентні доходи після врахування резерву на зменшення корисності		19 849	19 675
Доходи від виплатів та комісійних	20	27 849	24 875
Витрати за виплатами та комісійних	20	(8 686)	(8 380)
Прибуток minus збиток від операцій з іноземною валютою та своп-операції		3 100	2 558
Збиток minus прибуток/прибуток minus збиток від переоцінки іноземної валюти		(7 402)	6 513
Прибуток minus збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупні доходи		8	8
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	19	(8 675)	(981)
Прибуток minus збиток/збиток minus прибуток від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	8	18 045	(1 526)
Збиток/прибуток від цінових бурштнів і/або перецінуток довіри/у її переоцінку інвестиційної вартості		(250)	4
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність Банку на заставдорозрахунок		(118)	(134)
Частка збитку від асоційованої компанії		-	(117)
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(19 087)	(14 582)
Інші чисті доходи		1 319	2 301
Прибуток до оподаткування		24 585	32 769
Витрати з податку на прибуток	22	(25)	(36)
Чистий прибуток за рік		24 561	32 679
Інші сукупні доходи/витрати:			
Спеціальні, які будуть у подальшому реінвестовані у прибуток чи збиток: фінансові інструменти, що вимірюються за справедливою вартістю через інші сукупні доходи			
- Нерозподілений збиток/прибуток від переоцінки		(1 648)	2 837
- Прибуток, що реінвестовано до оплати прибутку чи збитку		(8)	(8)
- Податковий ефект		(8)	-
Спеціальні, які не будуть реінвестовані у прибуток чи збиток:			
Бюджет:			
- Переоцінка вартості		136	(70)
- Податковий ефект		(22)	15
Інші сукупні доходи/витрати		(1 648)	1 874
Всього сукупних доходів за рік		33 013	34 644
Прибуток, що належить:			
Акціонерам Банку		34 581	32 679
Прибуток за рік		34 581	32 679
Всього сукупних доходів, що належить:			
Акціонерам Банку		33 013	34 644
Всього сукупні доходи		33 013	34 644

Затверджено до опублікування та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самарна
В.д. Голова Правління

В. В. Яремленко
Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідовані звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчується 31 груднем 2020 року

У мільярдах українських гривень	Грив.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Грошові доходи операцій		32 658	33 225
Проценти сплачені		(12 248)	(14 282)
Відплата за комісійні операції		27 648	24 575
Відплата за комісійні операції		(8 888)	(5 388)
Дохід з операцій від операцій з нерезидентом банками та банками-корреспондентами		3 110	2 589
Сплатили відрахування та податки		(7 704)	(7 327)
Кредитні витрати та інші операційні витрати сплачені, крім сплати податку, пов'язаних з персоналом		(8 361)	(8 607)
Інші доходи операцій		1 543	2 485
Підручки на прибутки сплатені		(4 432)	(2 108)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до яких в операційних активах та зобов'язаннях		35 326	26 352
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях:			
Чисте зменшення(збільшення) залишків обов'язкового резерву		5	(7)
Чисте зменшення(збільшення) зборюваності банків		2 085	(27 873)
Чисте зменшення(збільшення) кредитів та авансів клієнтам		2 058	(16 252)
Чисте збільшення(зменшення) інших фінансових активів		(7)	282
Чисте зменшення(збільшення) інших активів		304	(802)
Чисте зменшення(збільшення) зборюваності перед банками та іншими фінансовими організаціями		(203)	110
Чисте збільшення(збільшення) грошей та інших фінансових та нефінансових зобов'язань		95 213	21 873
Чисте зменшення(збільшення) резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(889)	25
Чисті грошові потоки, отримані від операційної діяльності		85 538	19 698
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		36	21
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(2 227)	(1 852)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	46
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупні доходи		32 138	37 916
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупні доходи		(81 623)	(24 198)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		-	12 385
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(1 518)	(108)
Чисті грошові потоки, отримані від інвестиційної діяльності		(53 287)	34 118
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Позичення зобов'язаних кредиторів з плану		(801)	(837)
Позичення кредиту рефінансування НБУ		(7 421)	(2 898)
Виплата дивидендів		(24 581)	(11 502)
Чисті грошові потоки, надані в фінансовій діяльності	31	(33 803)	(14 197)
Вплив змін курсу обміну на грошові потоки та їх еквіваленти		4 032	(1 818)
Вплив змін курсу обміну збитків на грошові потоки та їх еквіваленти		(7)	-
Чисте збільшення(зменшення) грошей та їх еквівалентів		3 581	18 889
Грошові потоки за ініціалізацією на початок року		44 407	25 678
Грошові потоки та їх еквіваленти на кінець року	€	48 008	44 487

Затверджено до друку та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самарин
В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

В. В. Ярмоленко

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року

В Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У 2020 році Група провела внутрішні розслідування та перевірки щодо певних операцій, проведених у Банку до 19 грудня 2016 року, дати виконання його неплатоспроможним. В результаті таких перевірок Група не змогла отримати підтвердження, що активи загальною вартістю 13 586 мільйонів гривень відносяться згідно до виконання у складі кредитів та авансів клієнтам і рекласифікував цей актив до інших фінансових активів разом зі загальною сумою сформованого резерву. Група списала вказаний актив за рахунок резерву в дату рекласифікації.

Група не резервує дані звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2018 року, оскільки дана рекласифікація не має впливу на показники фінансової звітності через наявність резерву під очікувані кредитні збитки у розмірі 100% заборгованості станом на цю дату. Див. Примітку 12.

За 2020 рік кредити та аванси клієнтам, які Група списала за рахунок резервів в минулих роках, було відшкодовано в загальній сумі 256 мільйонів гривень (2019: 338 мільйонів гривень), включаючи відшкодування 180 мільйонів гривень за кредитними картами (2019: 233 мільйонів гривень), 73 мільйонів гривень за кредитами юридичним особам (2019: 100 мільйонів гривень) та 3 мільйонів гривень за кредитами підприємствам малого та середнього бізнесу (2019: 5 мільйонів гривень). Сума відшкодування була визначена безпосередньо в прибутках чи збитках у складі відрахувань на зменшення корисності кредитів та авансів клієнтам. Див. Примітку 19.

Концентрація клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності була такою:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2020:		31 грудня 2019:	
	Сума	%	Сума	%
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовими інструментами, що управляються як окремі портфелі	164 332	70	210 575	71
Кредити фізичним особам	54 967	24	69 488	23
Кредити юридичним особам				
А/К та зарплатна промисловість	1 690	1	1 942	1
Товари народного споживання	1 065	-	1 192	-
Інше	3 322	1	3 858	1
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСБ)				
А/К та зарплатна промисловість	2 344	1	2 318	1
Товари народного споживання	1 418	1	1 651	1
Надання побутових, індивідуальних та професійних послуг	1 337	1	2 442	1
Інфраструктура	452	-	589	-
Інше	1 626	1	1 967	1
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	232 772	100	296 042	100

Станом на 31 грудня 2020 року загальна сума кредитів найбільшим 10 клієнтам Групи, крім тих, що управляються як окремі портфелі, складала 2 264 мільйона гривень (31 грудня 2019 року: 2 191 мільйон гривень) або 3% від загальної суми кредитів за виключенням тих, що управляються як окремі портфелі (31 грудня 2019 року: 3%). Резерв під очікувані кредитні збитки, пов'язаний з цими позичальниками становив 986 мільйонів гривень (на 31 грудня 2019 року: 663 мільйонів гривень).

Продовження додатку А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за двадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року

В Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим ліангом з управлінням фінансового ліангу, що включено до портфелю, що управляється як окремі, загальна сума інвестицій у ліанг та її поточна вартість на 31 грудня 2020 року:

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового ліангу на 31 грудня 2020 р.	7 681	3 680	12	11 385
Настроєний фінансовий довід	(507)	(551)	(1)	(1 059)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового ліангу на 31 грудня 2020 р.	7 084	3 141	11	10 246
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(5 251)	(1 532)	(1)	(6 784)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового ліангу	1 843	1 609	10	3 482

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим ліангом з управлінням фінансового ліангу, що включено до портфелю, що управляється як окремі, загальна сума інвестицій у ліанг та її поточна вартість на 31 грудня 2019 року:

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового ліангу на 31 грудня 2019 р.	8 681	6 680	318	15 584
Настроєний фінансовий довід	(631)	(1 300)	(25)	(2 156)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового ліангу на 31 грудня 2019 р.	7 930	5 380	291	13 428
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(6 125)	(3 251)	(261)	(9 617)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового ліангу	1 705	2 079	30	3 811

Продовження додатку А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за вісімнадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року

В Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Модифіковані та реструктуровані кредити та аванси клієнтам. У таблиці нижче показані активи з оцінкою кредитних збиттів в межах строку дії кредиту і значенні кредити, унесені за якими були перетягнуті протягом періоду і які в результаті відображаються як реструктуровані, з відображенням відповідних збиттів від модифікації, понесених Групою застосуваною.

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Кредити клієнтам, модифіковані протягом періоду		
Амортизована вартість до модифікації	881	39
Амортизована вартість після модифікації	843	35
Чистий збиток/прибуток від модифікації	(48)	(4)

Забезпечення. Фінансовий вплив заставаого забезпечення показаний широким окремим розкриттям вартості забезпечення для (i) фінансових активів, вартість заставаого забезпечення та інших інструментів підвищення кредитної якості за якими дорівнює балансовій вартості активу чи перевищує її (частини з надлишковим заставаою забезпеченням), та (ii) фінансових активів, вартість заставаого забезпечення та інших інструментів підвищення кредитної якості яких менше балансової вартості активу (частини з недостатнім заставаою забезпеченням). Іпотечні кредити забезпечені відповідними об'єктами житлової нерухомості. Кредити на придбання автомобіля забезпечені відповідними автомобілями. Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу забезпечені відповідними об'єктами комерційної нерухомості, обладнанням та автомобілями для комерційних підприємств. Дебіторська заборгованість за фінансовими піянтами від фізичних та юридичних осіб забезпечена автомобілями та об'єктами нерухомості. До поданої нижче таблиці не включені кредити за кредитними картками, споживчі кредити та частини кредитів підприємствам малого і середнього бізнесу у сумі 1 155 мільйонів гривень (на 31 грудня 2019 року: 1 572 мільйонів гривень), оскільки їх надання не вимагає заставаого забезпечення.

Нижче показаний вплив забезпечення станом на 31 грудня 2020 року:

	Активи з надлишковим заставаою забезпеченням		Активи з недостатнім заставаою забезпеченням	
	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовими піянтами, що управляються як окремі портфелі	1 674	3 121	105	-
Кредити юридичним особам	3 285	7 738	794	4
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	2 231	9 008	91	9
Кредити фізичним особам – інші кредити	13	40	5	-
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	3 688	6 379	2 282	1
Дебіторська заборгованість за фінансовими піянтами	1 968	4 684	21	9

Нижче показаний вплив забезпечення станом на 31 грудня 2019 року:

	Активи з надлишковим заставаою забезпеченням		Активи з недостатнім заставаою забезпеченням	
	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення
<i>У мільйонах українських гривень</i>				
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовими піянтами, що управляються як окремі портфелі	2 633	3 465	95	-
Кредити юридичним особам	2 863	6 688	1 614	288
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	2 080	8 078	215	18
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	-	-	1	-
Кредити фізичним особам – інші кредити	30	92	7	-
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	608	2 415	2 636	6
Дебіторська заборгованість за фінансовими піянтами	2 034	3 784	21	10

В Кредити та аванси клієнтам (продовження)

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за багатомісяць місяця, що закінчився 31 грудня 2020 року

При порівняльному визначенні кредитів і авансів клієнтам, справедлива вартість застав визначається на основі методів оцінки, що, як правило, використовуються для відповідних активів.

Інформація про розрахункову справедливую вартість кожного класу кредитів та авансів клієнтам подано у Примітці 28. Аналіз кредитів та авансів клієнтам за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 24. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 30.

9 Інвестиційні цінні папери

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2020 р.			31 грудня 2019 р.		
	Балансова вартість	Договірна ставка, % річних	Строк погашення	Балансова вартість	Договірна ставка, % річних	Строк погашення
Інвестиційні цінні папери за СВФЗ:						
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованими опціями	100 750	8,00	вересень 2028 - січень 2032	84 880	8,00	вересень 2028 - січень 2032
Всього інвестиційних цінних паперів за СВФЗ	100 750			84 880		
У мільйонах українських гривень	Балансова вартість	ESB, % річних	Строк погашення	Балансова вартість	ESB, % річних	Строк погашення
Інвестиційні цінні папери за СВІСД:						
Довгострокові державні боргові цінні папери	53 155	8,91 - 11,13	травень 2027 - грудень 2032	55 630	8,91 - 10,14	травень 2020 - грудень 2032
Середньострокові державні боргові цінні папери	21 084	7,91 - 12,13	січень 2021 - травень 2023	588	11,34 - 18,84	лютий 2020 - листопад 2023
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	23 968	2,22 - 8,67	лютий 2021 - лютий 2022	2 130	3,43 - 7,65	січень 2020 - грудень 2021
Короткострокові державні боргові цінні папери	15 808	7,67 - 11,75	грудень 2021	-	-	-
Короткострокові валютні державні боргові цінні папери	5 180	2,46 - 3,5	січень 2021 - листопад 2021	8 248	2,22 - 8,47	травень - липень 2020
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	119 195			66 696		
Інвестиційні цінні папери за АС:						
Середньострокові державні боргові цінні папери	11	9,99	червень 2021	-	-	-
Короткострокові державні боргові цінні папери	1 524	7,38 - 10,39	січень 2021 - березень 2021	-	-	-
Довгострокові облігації, емісії Державного іпотечно-установки	280	18,89	грудень 2023	930	18,89	грудень 2020 - грудень 2023
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(80)			(56)		
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	1 735			874		

ДОДАТОК Б

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про фінансовий стан

У звітності українська гривня	Прим.	30 грудня 2019	31 грудня 2020
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	8	45 894	27 260
Заборгованість банкам	7	27 118	-
Кредити та воєні активи	8	39 544	90 140
Інвестиційні активи:			
- за справедливою вартістю через прибутки чи збиток	9	84 800	92 244
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	89 802	79 299
- за амортизованою собівартістю	9	875	14 577
Позичні портфелі акцій		2 257	184
Інвестиційна нерухомість		3 379	3 340
Активи з правом користування	10	1 300	-
Спеціальні засоби та нематеріальні активи	11	4 858	3 843
Інші фінансові активи	12	3 228	2 758
Інші активи	13	9 288	8 899
Найпо, що перебуває у власності Банку як засновника/акціонера		1 344	1 363
Активи, утримувані для продажу	14	-	117
ВСЬОГО АКТИВИ		269 658	279 129
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	15	7 121	9 817
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		251	126
Користі клієнтів	16	240 457	230 997
Зобов'язання кредиторів з банку	17	1 194	-
Позичені зобов'язання з відліку на прибутки	18	9	6
Відстрочені зобов'язання з відліку на прибутки	24	122	137
Інші фінансові зобов'язання	27	1 523	2 257
Резерви та нерозподілені зобов'язання	30	3 296	3 125
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		256 033	246 545
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	20	208 080	206 080
Емісійний дохід	29	29	23
Резерв переодичні буферні	31	614	722
Нерозподілені збитки від інвестиційних фінансових активів		(1 274)	(5 300)
Результат від операцій з акціями		12 174	12 174
Резерв переодичні курсові		27	27
Накопичений дефіцит		(162 995)	(184 129)
Часті акції, що належать акціонеру Банку		54 825	31 834
Частка еквівалентно уласників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛ		54 826	31 835
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА КАПІТАЛ		288 859	278 329

Звіт перевірено незалежним аудитором 20 квітня 2020 року.

Г. Ю. Самаря
 Голова Правління

Г. Ю. Самаря
 Заступник Голови Правління
 (з галузі фінансів)

Е. В. Ярмоленко
 Головий бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про прибуток чи збиток та інші сукупні доходи

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Продані доходи	30	33 841	30 754
Продані витрати	30	(14 162)	(13 999)
Чистий процентний дохід		19 679	16 755
Відрахування до резерву на зменшення вартості	21	(4)	(8 083)
Чисті процентні доходи після відрахування резерву на зменшення вартості		19 675	8 672
Доходи за використання та експлуатація	22	24 575	29 599
Витрати за використання та експлуатація	22	(9 386)	(4 482)
Прибуток/збиток від операцій з інвалідною вартістю та своїм капіталом		3 569	1 803
Прибуток/збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупні доходи		6 510	1 345
Збиток/прибуток від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	(3 526)	(3 285)
Прибуток/збиток від операцій з нерухомістю та інвестиційної нерухомістю		4	(552)
Зменшення вартості майна, що перейшло у власність Банку як заставоутримувача		(134)	(13)
Частка збитку від асоційованої компанії		(131)	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 889)	(14 941)
Інші часті доходи		2 320	1 558
Прибуток до оподаткування		32 308	12 855
Витрати з податку на прибуток	24	(20)	(7)
Чистий прибуток за рік		32 288	12 848
Інші сукупні доходи(витрати)			
Сплатені, але не будуть у подальшому класифіковані у прибуток чи збиток: фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інші сукупні доходи:			
- нерозподілений прибуток(збиток) від переоцінки		2 027	(1 872)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутку чи збитку		(8)	(3)
- Збиток у резерві від отриманих кредитних збитків		-	-
- Податковий ефект		-	-
Сплатені, але не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		(70)	2
- Податковий ефект		15	(3)
Інші сукупні доходи(витрати)		1 954	(1 874)
Всього сукупних доходів за рік		34 242	10 974
Прибуток, що належить:			
Акціонерам Банку		32 470	12 848
Прибуток за рік		32 470	12 848
Всього сукупних доходів, що належить:			
Акціонерам Банку		34 644	18 912
Всього сукупні доходи		34 644	18 912
Власний та контрольований дохід на звітну дату прибутку, який належить акціонеру Банку (з тривалості на дату)	15	44,39	17,48

Затверджено в м. Київ, 29 квітня 2020 року.

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

(Signature)
Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

(Signature)
В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про рух грошових коштів

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2018 рік
Грошові кошти від операційної діяльності			
Продажі грошових коштів		35 569	29 752
Продажі цінних паперів		(14 082)	(14 138)
Виплати та котируєні операції		24 513	19 990
Виплати та котируєні операції		(6 386)	(4 482)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та валютно-обмінних		2 999	1 868
Службові витрати, пов'язані з персоналом		(7 327)	(8 738)
Адміністративні та інші операційні витрати (включаючи витрати на рекламу, витрати на маркетинг, витрати на персоналію)		(6 627)	(7 484)
Інші доходи операцій		2 455	1 535
Підатки на прибуток операцій		(3 188)	(15)
Грошові кошти, отримані від операційної діяльності, до закінчення операційного року та зобов'язань		35 607	31 815
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Часте збільшення залишків обов'язкового резерву		(1)	(1)
Часте збільшення/зменшення ліквідності банків		(27 373)	2 817
Часте збільшення кредитів та авансів клієнтам		(12 586)	(12 516)
Часте зменшення інших фінансових активів		268	52
Часте збільшення інших активів		(842)	(188)
Часте зменшення/збільшення/зворотності перед банками та іншими фінансовими організаціями		-	(1 500)
Часте збільшення коштів клієнтів		118	(34)
Часте збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		21 873	28 659
Часте збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		29	613
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		13 698	38 213
Грошові кошти від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		21	14
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(1 962)	(1 219)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		48	112
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	(38)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупний дохід		37 918	7 074
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупний дохід		(34 186)	(32 820)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		12 385	4 382
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(100)	(2 557)
Чисті грошові кошти, отримані від/використані в інвестиційній діяльності		24 118	(28 378)
Грошові кошти від фінансової діяльності			
Позичення зобов'язанні кредиторів з банків		(257)	-
Позичення кредиту рефінансування НБУ		(2 058)	(1 088)
Виплата дивідендів		(11 890)	(28)
Позичення субординованого боргу		-	(134)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності		32	(1 150)
Вплив зміни курсу об'єму на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 816)	(528)
Вплив очікуваної кредитної вартості на грошові кошти та їх еквіваленти		-	(78)
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		18 989	2 185
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		25 575	25 575
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року		44 564	27 760

[Signature]
Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

[Signature]
В. В. Яворський
Головний бухгалтер

ДОДАТОК В

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2018	31 грудня 2017	31 грудня 2016
		(перераховано)	(перераховано)	(перераховано)
АКТИВИ				
Гривневий капітал та її еквіваленти та обов'язковий резерв	7	27 308	25 330	30 159
Зобов'язаність банків		-	2 935	-
Кредити та аванси клієнтам	8	90 148	38 335	32 615
Інвестиційні фінансові активи:				
- за справедливою вартістю через прибуток чи збитки	9	85 284	-	-
- наміє для продажу	9	-	93 354	64 438
- за справедливою вартістю через інші сукупні доходи	9	79 298	-	-
- утримується до погашення	9	-	38 333	-
- за амортизованою собівартістю	9	14 677	-	-
Відсутні паєні фінансові активи	9	-	34 328	27 044
Парасюбсидіальні зобов'язання з податку на прибуток	24	184	184	181
Інвестиції в асоційовані компанії		-	-	218
Інвестиційна нерухомість	18	3 940	3 940	691
Приміщення, цінні папери, середнього майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 845	3 376	3 472
Інші фінансові активи	12	2 156	2 381	2 679
Інші активи	13	8 889	8 815	8 585
Майно, що перебуває у власності банку як заставодержатель		1 381	7 389	8 782
Активи, утримувані для продажу		117	117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		278 120	253 740	179 833
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Зобов'язаність перед НБУ	14	8 917	12 294	18 047
Зобов'язаність перед банками та іншими фінансовими організаціями	15	195	234	2 087
Контракти	18	238 987	213 511	188 951
Випущені банкові цінні папери		2	2	2
Почесні зобов'язання з податку на прибуток	24	9	3	1
Відстрочено зобов'язання з податку на прибуток	24	137	191	129
Інші фінансові зобов'язання	17	3 255	1 808	1 323
Резерв та нефінансові зобов'язання	18	3 125	3 258	3 552
Субординований борг		-	139	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		248 545	238 832	208 116
КАПІТАЛ				
Акціонерний капітал	19	298 260	298 260	58 985
Емісійний дохід	19	23	23	23
Внесок у капітал, отриманий за випуском, але не зареєстрований повністю	19	-	-	111 581
Резерв переохочення премії	11	722	804	842
Нерозподілений (збиток)/прибуток від інвестиційних фінансових активів		(3 283)	(476)	521
Результат від операцій з акціями		12 134	12 174	9 834
Резерв переохочення капіталу		27	27	29
Налоговий дефіцит		(104 128)	(104 082)	(109 915)
Чисті активи, що належать акціонерам банку		21 874	23 707	(26 284)
Частка експлуатуючого учасника		1	1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		21 875	23 708	(26 283)
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		278 120	253 740	179 833

Затверджено до звіту за періодом 23 грудня 2019 року

Г. Ю. Самаріна
 Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

В. В. Яремленко
 Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Комасифікований звіт про прибуток чи збиток та інші сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2017 рік (перезначлено)
Процентні доходи	20	30 754	24 485
Процентні витрати	20	(12 995)	(19 373)
Чистий процентний дохід:		17 758	5 112
Відрахування до резерву на зменшення кредитів	21	(5 288)	(7 375)
Чисті процентні доходи після врахування резерву на зменшення кредитів		12 470	(2 263)
Доходи за виплатами та комісіями	22	19 080	13 211
Витрати за виплатами та комісіями	22	(4 402)	(3 077)
Прибуток/міус: збитки від обурюваних валютних фінансових інструментів	9	-	3 491
Прибуток/міус: збитки від операцій з індивідуальним валютним та валютно-кредитним		1 083	1 084
Прибуток/міус: збитки від переоцінки індивідуальних валют		1 145	(2 551)
Прибуток/міус: збитки від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупний дохід		3	-
Збитки/міус: прибуток від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	8	(3 682)	-
Збитки/прибуток від оцінки прямих та інвестиційних нерухомості		(552)	347
Зменшення кредитності налігів/збільшення доходів		-	(1)
Зменшення кредитності майна, що вартістю у власності банку не застосовується		(12)	(71)
Зменшення кредитності інвестицій в асоційовані компанії		-	(5)
Чиста збиток від асоційованих компаній		-	(48)
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 041)	(12 242)
Інші доходи		1 573	1 607
Інші витрати		(11)	(14)
Прибуток до оподаткування		12 858	432
Витрати з податку на прибуток	24	(5)	(20)
Чистий прибуток за рік		12 848	408
Інші сукупні доходи(витрати):			
Спеціальні, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Курсові різниці при переоцінці у валюту податку		-	(2)
- Курсові різниці при переоцінці у валюту податку, що виникли протягом року		-	-
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інші сукупний дохід:			
- Переоцінений збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 872)	(1 085)
- Прибуток, що рекласифікований до складу прибуток чи збиток		(3)	-
- Банки у резерві від операційних валютних збиток		-	-
- Податковий ефект		-	-
Спеціальні, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Прямих доходів:			
- Переоцінка прямих доходів		2	(22)
- Податковий ефект		(5)	4
Інші сукупні витрати		(1 874)	(1 020)
ВСЬОГО СУКУПНИЙ ДОХОД(ВИТРАТ) ЗА РІК		10 972	(514)
Прибуток, що належить:			
Акціонерам Банку		12 848	408
Прибуток за рік		12 848	408
Всього сукупний дохід, що належить:			
Акціонерам Банку		10 972	(514)
Всього доходи(витрати)		10 972	(514)
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибуток, який належить акціонерам Банку (у гривнях на акцію)	19	17,48	0,37

Затверджено до виходу за підписом 23 квітня 2019 року.

Г. Ю. Саваріна
Голова Правління

Г. Ю. Саваріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Продовження додатку В

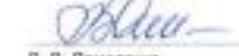
ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про рух грошових коштів

У мільйонах українських гривень	Прим.	2018 рік	2017 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти доходи отримані		29 792	29 686
Проценти сплачені		(14 154)	(16 474)
Виплати та коштовні отримані		19 696	13 211
Виплати та коштовні сплачені		(4 402)	(3 617)
Дохід, отриманий від операцій з іноземних валютних та swap-контрактів		1 098	1 384
Своєчасні виплати, пов'язані з переказом		25 720	(4 554)
Адміністративні та інші операційні виплати сплачені, крім сплачених виплат, пов'язаних з переказом		(7 404)	(5 440)
Інші доходи отримані		1 535	1 807
Відток на придбання отриманий		(18)	(5)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до зміни операційних активів та зобов'язань		21 075	5 273
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Часті збільшення/зменшення облізкового резерву		(1)	(35)
Часті збільшення/зменшення зобов'язаності банку		2 811	(2 788)
Часті збільшення/зменшення та аванси клієнтам		(13 515)	(18 382)
Часті збільшення/зменшення інших фінансових активів		52	(185)
Часті збільшення/зменшення інших активів		(188)	(213)
Часті збільшення/зменшення зобов'язаності перед НБУ		(1 000)	1 508
Часті зменшення зобов'язаності перед банками та іншими фінансовими організаціями		(24)	(2 380)
Часті збільшення коштів клієнтів		20 889	25 072
Часті збільшення/зменшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		513	(203)
Часті зменшення резервів та нефінансових зобов'язань		-	-
Часті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		30 212	15 628
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу приватних, утримуваних окремих часток майна та обладнання		14	(8)
Придбання приватних, утримуваних окремих часток майна та обладнання		(1 574)	(935)
Надходження від продажу та позаштатні інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через придбання чи збитки		112	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через придбання чи збитки		(24)	-
Надходження від продажу та позаштатні інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інші суттєві доходи		7 014	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші суттєві доходи		(32 820)	-
Надходження від продажу та позаштатні інвестиційні цінні папери за амортизованою вартістю		4 580	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(3 957)	-
Надходження від продажу та позаштатні інвестиційні цінні папери, утримуваних для продажу		-	1 400
Придбання інвестиційних цінних паперів для продажу		-	(10 738)
Надходження від коштовних інвестиційних цінних паперів, що утримуються до позаштатного		-	285
Придбання інвестиційних цінних паперів, що утримуються до позаштатного		-	(4 440)
Часті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(26 378)	(14 688)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Надходження коштів від кредиту рефінансування НБУ		-	15 781
Позаштатне кредиту рефінансування НБУ		(1 000)	(22 876)
Виплати дивидендів		(26)	-
Позаштатне зобов'язання боргу		(134)	-
Часті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	30	(1 160)	(7 175)
Вплив зміни курсу обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		(508)	480
Вплив операційних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(173)	-
Часті збільшення/зменшення грошових коштів та їх еквівалентів		3 163	(5 148)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		23 555	28 673
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	7	25 678	23 525

Затверджено до звіту про результати діяльності за 2018 рік 23 квітня 2019 року

 П. Кузьменко
 Голова Правління

 Г. Ю. Самарін
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

 В. В. Ярменко
 Головний бухгалтер

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2018

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Вплив переходу МСФЗ 9 на балансову вартість кредитів та авансів клієнтам, прощові кошти та їх еквіваленти та обліковий резерв та інші фінансові зобов'язання станом 1 січня 2018 представлено у таблиці нижче:

	Сума за МСФЗ 20	Зміна в класифікації валової балансової вартості та резерву на зменшення корисності кредитів	Інші зміни балансової позитивного доходу за знятими кредитами	Зміна суцільно	Сума за МСФЗ 9
Учасники української групи					
Кредити та аванси клієнтам, вимірені за амортизованою вартістю					
Кредити, що управлінням не окремих портфель	182 073	-	14 772	-	200 347
Кредити юридичним особам	3 320	-	300	-	3 620
Кредити фізичним особам – кредитні картки	20 254	-	6 143	-	26 397
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	9 120	(180)	3 017	-	11 957
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 144	-	87	-	3 231
Кредити фізичним особам – кредити на пошкоблені автомобілі	264	(2)	74	-	336
Кредити фізичним особам – інші кредити	660	-	118	-	778
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	4 210	(1)	1 625	-	5 834
Дебіторська заборгованість за фінансовими інструментами – юридичні особи	191	3	1	-	195
Дебіторська заборгованість за фінансовими інструментами – фізичні особи	197	3	12	-	212
Дебіторська заборгованість за фінансовими інструментами – підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	128	3	1	-	132
Продубльовані значення кредитів	-	181	-	-	181
Резерв на зменшення корисності кредитів за МСФЗ 20					
Мінус: резерв на зменшення корисності кредитів	(128 840)	128 840	-	-	-
Резерв під очікувані кредитні збитки за МСФЗ 9					
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	-	(528)	-	(200)	(918)
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	-	(150)	-	(101)	(251)
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки - значення кредитів	-	(128 018)	(26 120)	(840)	(329 987)
Мінус: резерв під очікувані кредитні - пошкоблені/споживчі значення кредитів	-	(128)	(20)	(4)	(152)
Всього кредитів та авансів клієнтам	38 328	-	-	(1 318)	37 010
Прощові кошти та їх еквіваленти та обліковий резерв	25 300	-	-	-	25 300
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	-	-	-	(24)	(24)
Всього прощових коштів та їх еквівалентів та обліковий резерв	25 300	-	-	(24)	25 276
Інші фінансові зобов'язання					
Резерв під очікувані кредитні збитки/аванси під зменшення корисності за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	(18 1)	-	-	(180)	(271)